

[Ib Christensen]

Forslag til lov om ændring af lov om valg til folketinget.

(Lovforslag nr. L 80).

Jeg skal i øvrigt henvisne til lovforslagets tekst og bemærkninger.

Gert Petersen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om nedsættelse af et udvalg vedrørende forsvarets og politiets efterretnings-tjenester.

(Lovforslag nr. L 81).

Jeg skal i øvrigt henvisne til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Inge Krogh (KrF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Forlængelse af dagpengeperioden ved fødsel).

(Lovforslag nr. L 82).

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familielydelser. (Forhøjet almindeligt børnetilskud i det første leveår).

(Lovforslag nr. L 83).

Jeg skal i øvrigt henvisne til de bemærkninger, der ledsager lovforslagene.

Hanne Severinsen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om opdeling af Københavns kommune i flere selvstændige kommuner samt etablering af et stadsamt.

(Beslutningsforslag nr. B 27).

Regeringens forslag om ny forfatning for Københavns kommune indeholdt en paragraf om oprettelse af såkaldte bydelsråd. Denne paragraf blev d. 24. maj forkastet af folketingets flertal, hvorefter det, der er tilbage af regeringens forslag, kun kan betragtes som en justering af Københavns forfatning. De egentlige strukturproblemer vil fortsat være uløste.

Dette vil medføre, at der stadig på en lang række områder vil være behov for en særlovgivning for Københavns kommune. En sådan særlovgivning gavner ikke befolkningen, men

den øger administrationens magt og svækker det folkevalgte element.

Derfor ønsker venstre og det radikale venstre at genfremsætte forslaget om at opdele Københavns kommune i mindst 6 selvstændige kommuner og oprette et stadsamt. Dette forslag nåede ikke frem til 1. behandling i sidste samling.

Vi ønsker yderligere at understrege, at der forud bør foregå et opklaringsarbejde i en reformkommission, således at alle praktiske problemer kan blive grundigt undersøgt og vurderet.

Det er min fornemmelse, at der i denne forsamling er et udbredt ønske om at forenkle og demokratisere det københavnske bystyre. Men mange skyder det fra sig, fordi man ikke kender nok til de praktiske vanskeligheder.

Derfor burde der kunne skaffes bred tilslutning til, at man nu tager fat på en kulegravning af opdelingskonsekvensen. Både de praktiske problemer, forslaget medfører, og de forbedringer og forenklinger, forslaget på længere sigt vil medføre.

Den eneste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til justitsministeren:

Forespørgsel af Bernhard Baunsgaard (RV), Tove Jørgensen (DKP), Mølgaard (DR), Ebba Strange (SF) og Wilhjelm (VS):

»Hvilke oplysninger kan justitsministeren give vedrørende omstændighederne omkring udvisningen af Jaime Okusono-Martinez til Mexico, hvilke garantier har ministeren opnået for hans sikkerhed, og hvilke konsekvenser agter ministeren at drage af denne sag?«

(Forespørgsel nr. III. Anmeldt 12/10 77. Fremme af foresp. vedt. 14/10 77).

Formanden:

Taletiden er for ordførere i første omgang 20 minutter og i anden omgang 10 minutter, for andre medlemmer 10 minutter og 5 minutter, idet der er særlige regler for begrundelsen af forespørgslen.

Ordføreren for forespørgerne, hr. Bernhard Baunsgaard, har ordet.

Forhandling

[Bernhard Baunsgaard]

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne kort begrunde denne forespørgsel, som er stillet af en række partier.

Vi har bedt justitsministeren give de oplysninger vedrørende omstændighederne ved Martinez' udvisning til Mexico, som det er muligt at give.

Der er flere grunde til, at vi har bedt om det. Der er de rent menneskelige. Martinez var udlænding, men vi følte alle, at der også over for udlændinge burde handles sådan, som vi selv ønskede at blive behandlet, hvis vi var udlændinge og blev udsat for alvorlige anklager i det land, vi opholdt os i.

Desuden er der en anden omstændighed ved denne udvisningssag. Ikke siden retsopgøret efter den tyske besættelse er det sket, at Danmark har udvist en udlænding, der har boet i Danmark så lang tid og i den grad havde tilpasset sig danske forhold. Vi skal helt tilbage til retsopgøret, hvor tyske statsborgere blev udvist, selv om de havde boet her så længe som Martinez, der jo havde boet her i 7 år. Det er det første led i vor forespørgsel.

Derefter har vi spurgt om, hvorfor det netop skulle være til Mexico, og hvilke garantier ministeren har opnået for Martinez' sikkerhed ved udvisningen til Mexico. I den forbindelse har vi bemærket ombudsmandens skrivelse af den 13. september i år. Jeg beder om, at man lægger mærke til datoen den 13. september, det er ca. 1 måned efter, at Martinez er blevet udvist til Mexico. Det, ombudsmanden siger, er: jeg finder på baggrund af de sager, jeg har behandlet – og det er jo bl. a. Martinezsagen – anledning til at pege på, at der fra justitsministeriets side ikke er sagt noget om det overordentlig vigtige spørgsmål at vurdere, hvorhen udvisningen foregår, hvordan den udviste vil blive stillet i netop det land, man udviser ham til.

Det tredje led i vor forespørgsel er, hvilke konsekvenser ministeren drager af denne sag. Der vil jeg have lov til på forespørgernes vegne at henvise til den skrivelse, som ombudsmanden for næsten et år siden fremsendte til justitsministeriet, og hvori han rejser spørgsmålet, om den danske lov om udlændinge, når det gælder udvisning, er tilfredsstillende. Ombudsmanden siger, at reglerne om udvisning er bygget op som henvisning til afvisning, og afvisning er jo blot det-

te at nægte indrejse, men, siger ombudsmanden, det forekommer mindre tilfredsstillende, at man bruger disse regler for at nægte indrejse, når forholdet dog er det, at udvisning, i hvert fald når den finder sted efter, at den pågældende har opholdt sig her i landet i en betragtelig periode – for Martinez var det 7 år – er et indgreb, der er af en ganske anden og væsentligere karakter end blot det at nægte indrejse.

Dette standpunkt fra ombudsmanden bliver understreget i hans skrivelse af den 13. september, idet han dér siger til justitsministeriet, at forudsætningerne for udvisning i al almindelighed, når der da bortses fra rene turister, må være langt stærkere end forudsætningerne for en afvisning.

Jeg skal slutte begrundelsen med at henvise til ombudsmandens ord: »Jeg henstiller til justitsministeriets overvejelse, om ikke der måtte være anledning til at søge formuleret noget klarere principielle retningslinjer i udvisningssager.« Det stod allerede i skrivelsen fra for et år siden. Da justitsministeriet svarer, at det synes man såmænd ikke haster så stærkt, så svarer ombudsmanden med at gentage sit krav og siger: »Jeg tror, det har haft praktiske konsekvenser for dem, der er blevet udvist, at man ikke har klare retningslinjer.«

Justitsministeren (Erling Jensen):

Den mexikanske statsborger Martinez blev, som det vil være bekendt, udvist af landet den 19. august 1977. Han havde siden den 1. april 1977 siddet varetægtsfængslet som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 1, om ulovlig efterretningsvirksomhed og § 114, stk. 1, om forstyrrelse af samfundsordenen.

Udvisningen blev besluttet af regeringens sikkerhedsudvalg, og den havde hjemmel i udlændingelovens § 4, jfr. § 2, hvorefter udvisning bl.a. kan ske, når en persons ophold her i landet af hensyn til statens sikkerhed ikke er ønsket. Det er efter bestemmelserne ikke en betingelse for at udvise, at det ved dom er fastslået, at den pågældende udlænding har begået lovovertrædelser rettet mod statens sikkerhed.

Grundlaget for udvisningsbeslutningen var, således som der blev redegjort for det i den pressemeddelelse, justitsministeriet ud-

[Justitsministeren]

sendte den 19. august 1977, mistanken om den pågældendes deltagelse i virksomhed, som indebar en risiko for den danske stats sikkerhed. Opfattelsen heraf byggede i hovedtræk på følgende:

hans instruktion af udenlandske terrorister om fremgangsmåden ved deres indrejse til europæiske lande;

hans anvendelse af dækadresser til brug for brevveksling med kontakter i udlandet og karakteren af denne brevveksling;

hans omfattende rejsevirkosomhed og hans telefonkontakter med udlandet, herunder indholdet af telefonsamtalerne og den måde, hvorpå telefonsamtalerne ved kodebrug og ved brug af skiftende telefonbokse er blevet afviklet;

hans forbindelse til forskellige personer i udlandet, herunder personer med tilknytning til terroristgrupper.

Ved beslutningen om udvisning var man i høj grad opmærksom på, at den pågældende gennem 7 års ophold havde erhvervet en betydelig tilknytning til Danmark. Men under hensyn til de meget belastende sikkerhedsmæssige oplysninger om ham fandt man imidlertid ikke, at hans tilknytning kunne begrunde, at udvisning blev undladt.

Bl. a. under hensyn til den pågældendes tilknytning her til landet har det også været overvejet at lade udvisningen af ham afvente udfaldet af den strafferetlige undersøgelse imod ham. Efterforskningen viste imidlertid, at det ikke ville være muligt at forelægge en domstol alle sagens omstændigheder. Således kunne vigtige vidner i sagen ikke afhøres ved dansk domstol, ligesom deres vidneudsagn ikke kunne forventes indhentet ved en domstol i udlandet.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at rigsadvokaten den 10. oktober 1977 har besluttet, at påtale mod Martinez opgives i medfør af retsplejelovens § 723, stk. 1, da en tiltale ikke kan forventes at føre til domfældelse.

Klage over udvisningsbeslutningen har været indgivet til folketingets ombudsmand, der den 17. maj 1977 meddelte, at han ikke fandt grundlag for at kritisere afgørelsen om udvisning.

Udvisning er, som det vil fremgå af, hvad der allerede er sagt, en foranstaltning, der af danske myndigheder kan bringes i anvendelse over for udlændinge, hvis fortsatte tilste-

deværelse her i landet er uønsket af de særlige grunde, der er nævnt i udlændingeloven.

Skal en udvisning effektueres ved politiets foranstaltning, sker dette ved, at udlændingen forsynes med en billet til sit hjemland, der er det eneste land, der er forpligtet til at modtage ham, og det påses, at han udrejser af landet. Udvisningen er effektueret, når udlændingen er udrejst af Danmark, og udlændingen vil således kunne afbryde rejsen undervejs, såfremt han kan få indrejsetilladelse i et land på rejsen til hjemlandet. Er det nødvendigt af sikkerhedsmæssige grunde, navnlig hensynet til flysikkerheden, at ledsage udlændingen, sker dette ved det danske politis foranstaltning.

Disse retningslinjer blev også fulgt i sagen om Martinez. Det blev tillige undersøgt, om der var mulighed for, at han kunne få indrejsetilladelse i andre lande end sit hjemland. Resultatet af disse undersøgelser var imidlertid negativt. Det blev herefter besluttet at udvise ham til hans hjemland. Man lagde herved vægt på, at den europæiske menneskerettighedskommission i en erklæring af den 10. maj 1977 havde udtalt, at der ikke var tilvejebragt grundlag for at antage, at Martinez, hvis han blev sendt tilbage til sit hjemland, ville blive behandlet i strid med artikel 3 i den europæiske menneskerettighedskonvention, ifølge hvilken ingen må udsættes for tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Udvisningen skete af sikkerhedsmæssige grunde under ledsagelse af 2 politifolk. Ved ankomsten til Mexico blev Martinez afhentet af tilstedeværende politifolk, der indfandt sig i flyvemaskinen.

Der er ikke fra dansk side forud for udvisningen af Martinez rettet henvendelse til den mexikanske regering. Derimod har man gennem den herværende mexikanske ambassade fået udfærdiget et pas til Martinez.

Samme dag som udvisningen fandt sted, blev offentligheden gjort bekendt hermed gennem en pressemeddelelse, udsendt af justitsministeriet. Ligeledes samme dag blev den mexikanske ambassade underrettet om udvisningen af udenrigsministeriet.

Sagen om Martinez er afgjort ud fra hensynet til samfundet og borgernes sikkerhed. Der har ikke siden anden verdenskrig været tilsvarende sager, og den må derfor betegnes som enestående i sin art. Man kan naturlig-

[Justitsministeren]

vis altid overveje ændrede procedurereformer, også i sager, hvor hensynene til samfundet og borgernes sikkerhed er centrale. Jeg har imidlertid svært ved at se, at en anden ordning skulle kunne have ført til nogen anden afgørelse end udvisning. Regeringen har ansvaret for statens sikkerhed, og regeringen har i sagen søgt at leve op til dette ansvar.

Mere i almindelighed må man dog sige, at tiden er inde til, at vi kritisk gennemgår den danske udlændingelovgivning. Statsministeren har givet udtryk herfor i åbningstalen og jeg selv i besvarelsen af et spørgsmål fra fru Lilli Gyldenkilde for nylig. Også min forgænger i justitsministerembedet, hr. Orla Møller, har i et svar til hr. Bernhard Baunsgaard givet udtryk for tanker i denne retning, specielt med henblik på spørgsmålet om domstolskontrol med visse udvisningsbeslutninger.

Jeg kan da også i dag bekræfte, at spørgsmålet om en ændring af udlændingeloven med henblik på eventuel indførelse af domstolskontrol med visse udvisningsbeslutninger allerede i nogen tid har været under overvejelse i justitsministeriet. Ministeriet har til brug herfor bedt udenrigsministeriet om at tilvejebringe nærmere oplysninger om de regler, der i en række andre europæiske lande gælder for dette område. Oplysningerne er nu ved at indløbe.

Regeringen har imidlertid fundet, at der er behov for en mere vidtgående revision af udlændingelovgivningen. Jeg har derfor besluttet at nedsætte et udvalg, som skal have til opgave at foretage en kritisk gennemgang af udlændingelovgivningen og udarbejde forslag til ændringer, i det omfang udvalgets arbejde giver anledning dertil.

Jeg er indstillet på at tage kontakt med højesterets præsident med henblik på at finde frem til en formand for udvalget. Jeg tænker mig i øvrigt, at udvalget skal bestå af en repræsentant for flygtningehjælpen, en advokat udpeget efter forhandling med Advokatrådet samt repræsentanter for arbejdsministeriet, justitsministeriet, socialministeriet, udenrigsministeriet og tilsynet med udlændinge. Det er tanken, at udvalget skal kunne tilkalde særligt sagkyndige til at deltage i drøftelserne, og jeg agter i den forbindelse at tilkendegive, at udvalget skal optage forhandling med arbejdsmarkedets parter.

Udvalget skal navnlig overveje, om der kan udformes mere detaljerede retningslinjer for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelser og for afgørelsen af udvisningssager. Udvalget skal i den forbindelse overveje, om der er behov for ændrede regler om udvisning og afvisning, for så vidt angår det første særlig med henblik på udlændinge, der har opnået en fastere tilknytning til landet. Udvalget skal endvidere overveje kompetencen til at træffe afgørelser i udvisningssager og kontrollen med disse afgørelser samt behandlingen af flygtningesager.

Jeg vil bede udvalget forlods overveje spørgsmålet, om der kan udformes mere detaljerede retningslinjer for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelser og for afgørelsen af udvisningssager, eventuelt midlertidigt, indtil en ny lov kan gennemføres, i form af administrative forskrifter. Jeg vil bede udvalget afgive en særlig indstilling herom, hvis det er muligt og forsvarligt i forhold til udvalgets øvrige arbejde. Indtil en sådan indstilling måtte foreligge, vil jeg nøje følge udviklingen.

De spørgsmål, som skal behandles, er meget alvorlige og meget komplicerede, og det er derfor vigtigt, at arbejdet bliver gjort tilstrækkelig grundigt. Jeg forudsætter derfor, at reformarbejdet bliver meget omfattende, men det er regeringens hensigt at gennemføre arbejdet så hurtigt, som det overhovedet er praktisk muligt.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak for redegørelsen. Der var i redegørelsen løfter, som jeg var glad for.

Jeg vil gerne have lov til indledningsvis at sige, at det i denne sag er lykkedes for den socialdemokratiske regering at placere Danmark på en lidet flatterende måde. Amnesty International, der jo først og sidst er kendt for ikke at bøje sig for autoriteterne i sager, der drejer sig om mennesker, har nu ladet den fra Danmark udviste mexikaner efterlyse gennem 25 afdelinger spredt rundt om i lige så mange lande.

Jeg vil også gerne understrege grunden til, at denne sag vækker så stor en opsigt, og grunden til, at den ikke bare er blevet endnu en sag om udvisning af en udlænding. Sagen er jo den, at udvisning af en udlænding er

[Bernhard Baunsgaard]

noget hverdagsagtigt i Danmark. I de sidste 3 år er det sket for ca. 800 mennesker. Men det er ikke sket siden retsopgøret efter den tyske besættelse, at vi har udvist et menneske uden dom, der har levet her så længe. Og uden dom, det er jo sagen. Martinez blev udvist alene på mistanken, og efter udvisningen, måneder efter udvisningen, blev det så meddelt, at det, man sigtede Martinez for, blev frafaldet. Hvorfor blev det frafaldet? Fordi sagen ikke ville medføre domfældelse ved en domstol.

Er det så så mærkeligt, at sagen vækker opsigt, ikke blot herhjemme, hvor hjemlige medlemmer af Amnesty International uimodsigt kunne hævde, at afgørelsen om udvisningen kompromitterede Danmarks omdømme som en retsstat, der loyalt og effektivt sikrer enhver de fundamentale menneskeretigheder; men nu altså også internationalt, hvor så mange afdelinger sættes ind i et forsøg på at opspore mexikaneren og undersøge, hvad der egentlig er sket med ham. Og det er ikke Mexico, der kommer under anklage, selv om det er svært at finde ham dér. Det er Danmark, der er bragt på anklagebænken.

Må jeg i denne forbindelse gentage skrivelser fra ombudsmanden fra den 13. september, hvori han skriver:

»Man må være omhyggelig med at vælge det land, man udviser til. Dette at udvise til et bestemt land kan være særlig belastende for det menneske, det drejer sig om.«

Man måtte også i regeringen kunne have forestillet sig, at det ville blive særlig belastende for Martinez, hvis ikke man var omhyggelig med at vælge udvisningsland.

Hvad kan vi nu gøre for mennesket Martinez? Jeg ved det ikke. Jeg forestiller mig ikke, at regeringen, til trods for ombudsmandens meget stærke ord, føler, at der er noget som helst særligt at bebrejde den, heller ikke med hensyn til udvisningsland. Men jeg vil gerne understrege, at man i hvert fald ikke fra regeringens side bør benytte lejligheden til, når vi spørger, at gøre sagerne vanskeligere for Martinez.

I et svar til retsudvalget for nylig, det var den 27. oktober, altså for få dage siden, siger man, at Martinez blev sendt direkte til Mexico. Han blev ikke sendt direkte til Mexico. Vi ved jo, at han blev sendt i en militærmaske til Amsterdam og derfra – efter at have

ventet det meste af dagen – sendt videre til Mexico.

Der er endnu en omstændighed, som jeg synes at man skulle have undladt, man skal jo huske på, hvor Martinez opholder sig. Martinez blev ledsaget af to politibetjente, sådan som ministeren for et øjeblik siden beskrev det, af hensyn til flysikkerheden. Det er noget, som vi ikke har hørt før nu. I intet af de tidligere svar har det været antydnet, at Martinez kunne tænkes at være flykaprer.

Jeg vil også gerne understrege, at når man bygger på ombudsmandens ord i den skrivelse, han afgav om Martinez, så er der i ombudsmandens skrivelse en talende tavshed om terror, som man også har anklaget Martinez for. Ombudsmanden siger: der er nok en baggrund for at sigte ham for spionage. Der er ikke ét ord om, at der skulle være baggrund for terrorisme eller flykapring. Var det nødvendigt at gå så hårdt til det, og er det nødvendigt at gøre sagerne vanskeligere for Martinez nu?

Jeg vil gerne stille et klart spørgsmål til justitsministeren: har man sørget for at give Martinez selv besked om, at man har frafaldet sigtelsen, fordi man ikke kunne få dømt ham? Har man givet den mexikanske regering besked herom? Det har stor betydning for mennesket.

Jeg vil derefter komme til spørgsmålet om, hvilke konsekvenser ministeren agter at drage af denne sag.

Spørgsmålet var oprindeligt stillet til en anden minister, det ved jeg godt, og jeg ved, at denne anden minister er gået af, men vi har jo stadig en minister, der skal overveje, hvilke konsekvenser vi skal drage af hele denne sag.

Ministeren har meddelt os, at han finder, at det er rimeligt, at vi tænker på en ny lov om udlændinge. Han foreslår nedsat et udvalg. Ministeren sagde noget om, at en lov om udlændinge jo drejede sig om mange andre end Martinez. Ja, det drejer sig om et menneske hver dag, hver eneste hverdag, skulle jeg vel præcisere det til. Hver eneste hverdag i de sidste 3 år er en udlænding blevet udvist af Danmark. Så burde man vel forvente, at det skete efter faste retningslinjer, men det gør det desværre ikke.

Ombudsmanden peger i sin skrivelse af den 3. december på, at vi ifølge et EF-direktiv har bundet os til udvisning alene af

[Bernhard Baunsgaard]

hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed. Men – fortsætter ombudsmanden – der er ingen garanti for, at afgørelserne om udvisning sker alene af hensyn til disse tre ting. Der er i Danmark ingen faste regler for en bedømmelse af risikoen for forstyrrelse af orden eller sikkerhed i Danmark, når vi drøfter udvisning. Lovens tekst og lovens bemærkninger svarer ikke til hinanden. Lovens tekst siger klart: på grund af tidligere idømt frihedsstraf. Bemærkningerne taler om, at straffen i sig selv er uden betydning; det er risikoen, der skal bedømmes. Men især peger ombudsmanden på, at udvisning har karakter af tillægsstraf, og så må der – og det understreger jeg – i hvert fald være retningsgivende principper for udvisning, og det er der ikke.

Jeg er glad for, at justitsministeren vil undersøge det. Jeg er ikke glad for, at justitsministeren alene som mål for undersøgelsen og det udvalg, der skal nedsættes, taler om, at han vil have mere detaljerede regler. Det, det drejer sig om, er, at vi – og jeg understreger igen Amnesty Internationals ord: hvis Danmark fortsat skal have et klart omdømme som en god retsstat – som ombudsmanden siger det, må have retningsgivende principper for, hvordan vi behandler de mennesker, det drejer sig om.

Jeg beklager, at vi har været nødt til at gå så langt, før vi kunne få et klart tilsagn fra en socialdemokratisk regering om, at en ny lovgivning var nødvendig. Jeg håber, justitsministeren vil bekræfte, at det, han tilsigter, er principper, ikke bare detaljerede regler.

Når jeg siger, at jeg beklager, det var nødvendigt at gå så langt, mener jeg dermed, at et menneskeliv skulle sættes på spil, før regeringen gik ind for denne revision. I det svar til mig, som den daværende justitsminister var inde på, lå der nemlig ikke noget klart tilsagn om, at man ville komme med en ny lovgivning, og det står jo urokkeligt fast, at det ikke kan være noget nyt for regeringen. For næsten et år siden skrev ombudsmanden til regeringen, og næsten et halvt år, før Martinez blev anholdt, gjorde ombudsmanden opmærksom på, hvor utilstrækkelig vor udlændingelovgivning var. Ombudsmanden siger direkte i den næsten ét år gamle skrivelse, at han rejste spørgsmålet om, hvorvidt det nuværende regelgrundlag – det er den lov, vi stadig har – kunne anses for tilfreds-

stillende, og han understregede, at i hvert fald måtte de retningsgivende principper tilkendegives.

Jeg forstår ikke, at den socialdemokratiske regering kunne handle, som den gjorde. Det var en anden minister – jeg indrømmer det – men det var en anden socialdemokratisk minister. Den nuværende har tilkendegivet, at han ønsker detaljeret fast praksis. Jeg håber, at det skal forstås på den måde, at vi ikke alene skal have detaljeret fast praksis, men også have principper, og de principper må jo være humanistiske eller almenmenneskelige hensyn, og i hvert fald må denne regering opfylde de principper, som EF-reglerne kræver af os.

Jeg er helt klar over, hvor vi efter min mening – og med vi mener jeg Danmark som retssamfund – burde ende. Min stilling kan gives meget nemt med et svar på det spørgsmål, som ombudsmanden rejste den 12. oktober i en samtale med Peter Wivel på Information, og som lød: »om det er rimeligt, at man udviser en udlænding på basis af mistanker, eller om man ikke i så fald burde undlade det ... «.

Mit svar på ombudsmandens spørgsmål er ganske klart: har man kun mistanken, kan man ikke få ham dømt, så må han have ret til at blive her, når han som Martinez har boet her i 7 år.

I al den diskussion, vi i Danmark fører om skyld eller ikke skyld, har vi altid slået fast, så længe vi har haft et demokrati, at tvivlen altid kom den anklagede til gode. I den megen tale, der har været om denne sag, i de uendelig mange samtaler, jeg efterhånden har ført om den, og i alle mine egne tanker over, hvordan det danske samfund dog kunne ende her, er der én bemærkning fra en af disse samtaler, der står mejslet ind i min erindring, og det er en bemærkning fra et menneske, jeg dog ellers havde megen agtelse for, et menneske, jeg i andre sager havde næret tillid til. Hans bemærkning var: tvivlen kommer altid den anklagede til gode, når det er en dansker; med udlændinge er det den anden vej rundt.

Hvad er det for en måde, en socialdemokratisk regering finder frem til principper for at behandle medmennesker på?

Jeg har været stærkt i tvivl om, hvordan denne dag burde ende, hvad jeg skulle anbefale den radikale gruppe at gøre. Jeg har hørt

[Bernhard Baunsgaard]

på den nye justitsminister. Der var ting, jeg glædede mig over. Jeg glædede mig over, at han klart erkendte, at vi skal have den nye lov, og jeg var ikke tilfreds, før han sagde, at den skal bygge på principper. Jeg glædede mig også over, at han er parat til at lave en bedre praksis med den gældende lov. Jeg håber, han også dér vil finde principper, der kan anerkendes almenmenneskeligt med videre konsekvenser.

Ser jeg hen over socialdemokratiet, forbi regeringspartiet og endnu længere til højre, ser jeg kun partier, der har erklæret, at de er parate til at gå i samarbejde med et parti, fremskridtspartiet, hvis leder klart har sagt, at han ønsker dødsstraf indført efter en summarisk dømsafsigtelse. Det er vel det, man almindeligvis kalder standretter. Dette har også spillet en rolle for mig, når jeg skal afveje, hvad der bør ske i dag.

Der er et citat, som jeg gerne vil drage frem i denne overvejselsesproces. Det blev vel klarest skrevet i Politiken i går af Henrik Zahle, juristen, der har udgivet bogen med materialesamlingen om mexikanersagen. Zahle skrev:

»Martinez kommer næppe ud af Mexico. Af fremtidig politisk betydning er en ændring af udlændingeloven, således at udlændinge, der legalt har opholdt sig her en vis tid, ikke kan fjernes herfra ved udvisning eller afslag på forlænget opholdstilladelse.«

Jeg vil gerne føje mit svar på ombudsmandens ord til: udvisning må kun ske, når der er bevis for konkrete handlinger bedømt af en domstol; administrativt skal mennesker ikke kunne udvises af Danmark.

Zahle sluttede med nogle ord, som jeg gerne vil bruge som afslutning på dette mit første indlæg. Jeg håber, at det kan samle hele folketinget:

»Der bør ske en begrænsning af nationalstatens vilkårlighed over for udlændinge.«

Ole Espersen (S):

Udvisningsbeslutningen og beslutningens gennemførelse indeholder efter den socialdemokratiske gruppes opfattelse alvorlige aspekter i to henseender. For det første er de handlinger, som Martinez blev sigtet for, alvorlige, og den mistanke, som efter regeringens opfattelse måtte rettes mod ham, var af en meget belastende karakter. Efter den lov-

givning, vi har, påhviler landets og befolkningens sikkerhed justitsministeren og regeringen, og både justitsminister og regering ville svigte deres pligter, hvis man, når man føler, at en udlænding er farlig for retssikkerheden, ikke overvejer at udvise ham.

Men der er som sagt også andre alvorlige aspekter i sagen, og det er det hensyn, som også må vises Martinez selv. Som justitsministeren har redegjort for, var man i høj grad opmærksom på, at han havde opholdt sig i landet i 7 år og også ud over selve tidsforløbet havde fået en ganske nær tilknytning til Danmark. En beslutning om udvisning i en sådan situation vil nødvendigvis have endda meget alvorlige personlige følger for den udviste udlænding.

Nu kunne man med rette have bebrejdet regeringen, hvis den alene havde lagt vægt på den ene eller den anden side af disse aspekter. Hvis regeringen for eksempel alene på grundlag af en mistanke, som den efter hurtige undersøgelser følte var sandsynliggjort, blot på det grundlag og meget hurtigt havde udvist mexikaneren, kunne man have rettet bebrejdelser mod regeringen. Man kunne også have bebrejdet regeringen det, hvis den, når den fandt mistanken alvorlig og belastende, alene havde lagt vægt på Martinez' betydelige tilknytning til landet. I begge tilfælde ville der have været tale om en ensidig afvejning, som ikke havde været rimelig. Og i et sådant tilfælde havde sagen stillet sig anderledes for regeringen.

Men hele sagsforløbet – og det tror jeg må erkendes af alle – viser, at man i høj grad har været opmærksom på Martinez' personlige tilknytning til Danmark, og sagen har fået en meget grundig behandling, både hvad spørgsmålet om sigtelse og mistanken angår, og hvad det angår, der kræver en undersøgelse og en vurdering af de personlige konsekvenser for Martinez selv.

I virkeligheden er det jo klart, at man efter lovgivningen ville have været berettiget til at udvise Martinez allerede på det tidspunkt, hvor mistanken var sandsynliggjort. Men i stedet afventede man dels meget grundige og langvarige undersøgelser fra politiets side, dels – og det er nok så afgørende – ombudsmandens behandling af sagen. Man accepterede, at denne behandling skulle have opsættende virkning, at man altså ikke ville udvise Martinez, før ombudsmandens behandling af

[Ole Espersen]

sagen var færdig, og før man kendte ombudsmandens konklusion. Det skal her erindres, at der ikke er nogen forpligtelse til at lade ombudsmandens behandling få denne opsættende virkning. Der er i øvrigt partier her, der har kritiseret regeringen for at have anvendt for megen tid, før man udviste Martinez.

Den socialdemokratiske gruppe finder, at det er både korrekt og godt, at regeringen på denne måde har tilsikret Martinez ikke blot den behandling, han har krav på, men også en behandling, som derudover giver retsgarantier, der ikke for tiden er noget krav på efter den gældende lovgivning, ikke noget krav i den forstand, at deres udnyttelse skal have opsættende virkning.

Jeg skal også nævne, at regeringen ventede på den afgørelse, som blev truffet af den europæiske menneskerettighedskommission, før beslutningen om udvisning blev effektueret.

En anden ting, som også har gjort, at sagen har været langvarig, men som også er et udtryk for, at regeringen har taget begge sider af de alvorlige aspekter ind i sine overvejelser, er det forhold, at man forsøgte at finde andre lande, hvortil man kunne udvise Martinez, fordi Martinez, som vi ved, selv foretrak at blive udvist til et andet land end Mexico. Det var også tidkrævende, men vores gruppe mener, at det har været særdeles rimeligt at anvende den tid, inden man foretog udvisningen, ud fra Martinez' ønske om at få undersøgt disse muligheder. Men på trods af disse bestræbelser lykkedes det altså ikke at få et tredjeland til at tage imod Martinez.

Når den socialdemokratiske gruppe foretager en samlet afvejning, kommer vi til den opfattelse, at justitsministeren og regeringens sikkerhedsudvalg på rimelig måde har taget hensyn både til Martinez' person og til statens sikkerhed.

Det spørgsmål, som sagen så rejser, for så vidt angår det mere lovgivningsmæssige, er, om de retsgarantier, som regeringen rent faktisk lod spille en rolle og lod få opsættende virkning, i en eller anden form bør indbygges i dansk ret, således at man for fremtiden sikrer udlændinge en klarere retsstilling, uden at sikkerhedshensyn tilsidesættes.

Dér har den socialdemokratiske gruppe med tilfredshed bemærket, at justitsministeren mener, at tiden er inde til en kritisk gen-

nemgang af den danske udlændingelovgivning.

Det gælder specielt, om der bør indføres domstolskontrol eller en anden form for uvildig kontrol med behandlingen af udvisnings-sager. Med den nuværende formulering af loven er der i virkeligheden ikke mulighed for en sådan kontrol, for naturligvis er det rigtigt, når ombudsmanden har påpeget, at det skøn, som er fastlagt i udlændingelovgivningen, er så vidt, at en domstol reelt ingen mulighed har for at efterprøve skønnets udøvelse. Det ville naturligvis også have betydet, at en afventen af østre landsrets afgørelse af den sag, der var anlagt mod justitsministeren, ikke ville have haft interesse, fordi østre landsret ikke ville kunne være kommet til det resultat, at en udvisning i denne situation ikke lå inden for skønnet, således som ombudsmanden også konkluderede.

Vi kan altså tiltræde, at der er behov for en revision af fremmedloven, men en mere vidtgående revision – mere vidtgående i den forstand, at den ikke blot skal berøre tilfælde som det, der er genstand for forespørgslen i dag. Vi finder, at det oplæg, som indeholdtes i justitsministerens redegørelse, er udtryk for en betydelig åbenhed både i forhold til den problematik, som Martinezsagen har rejst, og i forhold til tidligere sager og sager af en anden karakter vedrørende udlændinge. Jeg er enig i, at vi naturligvis ikke, når vi diskuterer netop denne sag, må glemme, at der hvert år sker udvisning af et meget betydeligt antal personer, som med rette kan føle, at de har opnået en betydelig tilknytning til landet. Derfor finder vores gruppe, at det er rimeligt at foretage en generel gennemgang af alle disse problemer, ikke blot en gennemgang af den situation og den situations problemer og regler, der er relevante i de tilfælde, hvor det er statens sikkerhed, der er tale om.

Vi er også enige med justitsministeren i, at et sådant arbejde rummer spørgsmål, som er alvorlige og komplicerede, og vi forstår, at arbejdet må blive omfattende, og at det derfor kan tage en vis tid. Men hvad der er væsentligt at mærke sig, er, at justitsministeren også i sin redegørelse gav udtryk for, at der kan være grundlag for, hvis udvalgets arbejde i øvrigt gør det muligt, at overveje, om man ikke, før man når frem til det endelige resultat af undersøgelserne, altså før en rigtig lovændring kommer på tale, skal se på, om

[Ole Espersen]

der ikke er rimelighed i at fastsætte retningslinjer for bl. a. afgørelser af udvisningssager, i hvert fald for afgørelsen af visse udvisningssager. I betragtning af de komplicerede problemer, det kommende udvalg skal behandle, må det som sagt ventes, at det tager tid, og vi har derfor med interesse og med tilfredshed mærket os denne mulighed for, at der allerede inden den endelige lovrevison kan komme en situation, hvor ændret praksis kan tilvejebringes.

Vi må samtidig erkende, at når det drejer sig om udvisning i anledning af en konstateret risiko for den danske stats sikkerhed, er det svært at forestille sig, at andre end landets justitsminister og regeringen træffer den endelige afgørelse – den endelige afgørelse må nok fortsat træffes af regeringen og justitsministeren – men det hindrer som nævnt ikke, at der overvejes ændrede procedurer, før den endelige afgørelse skal træffes af regeringen.

Voigt (FP):

Sager om Danmarks sikkerhed tåler ikke, at en større forsamling deltager i afgørelsen. Derfor må man fuldt ud forlade sig på et snævert regeringsudvalg.

Hvis befolkningen ikke har tillid til et socialdemokratisk skøn, så må befolkningen udskifte regeringen ved næste valg, og det gør den forhåbentlig.

Mette Madsen (V):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Nathalie Lind, er bortrejst, skal jeg hermed på venstres vegne udtale følgende:

Forespørgslen kan i virkeligheden deles op i 3 emner: for det første hvilke oplysninger justitsministeren kan give vedrørende omstændighederne ved udvisningen af Jaime Okusono-Martinez til Mexico, for det andet hvilke garantier ministeren har opnået for hans sikkerhed, og for det tredje hvilke konsekvenser ministeren agter at drage af denne sag.

De to første led i forespørgslen må udelukkende være en sag mellem ministeren og forespørgerne eller måske rettere mellem regeringen og forespørgerne.

Det sidste spørgsmål: hvilke konsekvenser ministeren agter at drage, har jo før været fremme i debatten på den måde, at man har

rejst spørgsmålet om, hvorvidt der kan indføres en domstolskontrol med udvisninger.

Tidligere justitsminister Orla Møller besvarede den 11. maj 1977 et spørgsmål fra hr. Bernhard Baunsgaard og nævnte bl. a., at man i ministeriet overvejede eventuelle ændringer. Adgangen til at forelægge spørgsmål om udvisning af riget for domstolene blev ophævet i 1965, fordi man fandt, at den administrative ordning var mere tilfredsstillende og mere smidig.

Tidligere justitsminister Orla Møllers konklusion var, at man i ministeriet var parat til at overveje, om man kunne gå videre end den gældende ordning, hvorefter den frihedsberøvelse, der kan finde sted i forbindelse med udvisning inden for 3 gange 24 timer, kan indbringes for en dommer, og ministeren fortsatte – jeg citerer fra Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 4084 – den 11. maj 1977: »Jeg synes, det vil være rigtigt at overveje, om vi nu kan gå videre og for visse grupper af tilfælde skabe mulighed for en mere effektiv adgang til domstolsprøvelse også af, om udvisningsbetingelserne er til stede.«

Hvad dette tilsagn egentlig indeholder, er det ikke muligt fuldt ud at vurdere. Den nuværende justitsminister har i dag bebudet et udvalg nedsat, og selve sagen må vi tage stilling til, når det omtalte udvalgsarbejde med argumenter for og imod er tilendebragt. Men venstres udgangspunkt er i øvrigt, at vi er tilfredse med, at det principielt er den politisk ansvarlige minister og regering, der træffer afgørelsen, og først og fremmest ønsker venstre ikke ændringer, som kan føre til, at hensynet til landets sikkerhed tillægges en mindre vægt, end tilfældet er i dag; jeg vil endda sige tværtimod.

Må jeg til slut gøre det ærede medlem hr. Bernhard Baunsgaard opmærksom på, at venstre aldrig har tænkt sig et samarbejde med fremskridtspartiet om dødsstraf og standret. Jeg må skarpt afvise hr. Bernhard Baunsgaards insinuation.

Hagen Hagensen (KF):

Det ligger fast, at justitsministeren i loven har hjemmel til under visse forhold at udvise udlændinge, der ikke er ønsket her i landet. I mexikanerens tilfælde er det oplyst, at han, der blev anholdt i forbindelse med alvorlige

[Hagen Hagensen]

sager mod den offentlige sikkerhed i andre nordiske lande, blev sigtet og varetægtsfængslet her i landet for forhold, der angik statens sikkerhed.

Denne sag og mulighederne for dens retslige gennemførelse vedkommer i øvrigt ikke, hvad der kaldes for mexikanersagen. Denne sag vedrører alene udvisningen af ham.

Herom gælder det, at sagen har været forelagt ombudsmanden, der har haft alt materiale til rådighed, og som på grundlag heraf har udtalt, at der med føje var rejst sigtelse for forhold vedrørende statens sikkerhed mod mexikaneren, at sagen har været søgt indbragt for menneskerettighedskommissionen, der har afvist sagen, og at regeringens sikkerhedsudvalg har behandlet sagen og besluttet udvisningen.

Sagen har fået en meget grundig og omfattende behandling af flere instanser, end lovgivningen hjemler. Formelt er det justitsministeren alene, der kan foretage udvisning af uønskede udlændinge, men denne sag er reelt behandlet af flere andre organer, der bager justitsministerens afgørelse op.

I forbindelse med sagen har folketingets retsudvalg været bragt ind i billedet. Retsudvalget som sådant har ikke kunnet beskæftige sig med sagen, der alene vedrører ministeren og hans ansvar for det forvaltningsområde, der er hans. Folketingets udvalg har ikke og skal ikke have forvaltningsmæssige beføjelser.

Gennem forespørgslen i dag bringer medlemmer af tinget, der alle eller næsten alle deltog i en snak med daværende justitsminister Orla Møller, udvisningssagen op her i tinget. Hvad der er sagt under denne private snak, og hvad der kan være stillet medlemmer af tinget i udsigt at få oplyst om udvisningen, kan jeg ikke vide, men jeg ved, at der intet løfte er givet til retsudvalget som sådant, allerede fordi udvalget ikke har krævet og ej heller har kunnet æske noget løfte af ministeren.

Den daværende justitsminister gav oplysninger i et møde i maj måned i år i retsudvalget, efter at ombudsmandens udtalelse og menneskerettighedskommissionens afvisning af sagen forelå. Dengang tilkendegav jeg i udvalget, at retsudvalget ikke kunne have med sagen at gøre. Den linje er holdt, også da retsudvalget under min ledelse i august-

samlingen havde den daværende minister i samråd efter udvisningen.

Det er ethvert folketingsmedlems ret at bringe en forespørgsel som denne frem i tinget, men det er andre medlemmers lige så gode ret at give til kende, at der ikke er grundlag for at beskæftige sig mere med sagen.

Regeringens sikkerhedspolitik skal ikke kunne bringes i vanskeligheder, endsiige i fare, ved tidlig indblanding i en udvisningssag som denne. Mens danske har ret – indfødsret – til at være her i landet, gælder det ikke uden betingelser for udlændinge, og gæstevenskabet har sine grænser.

Sagen har også givet anledning til at rejse det spørgsmål, om lovgivningen skal ændres derhen, at der gives hjemmel til domstolsprøvelse eller anden rekursadgang i visse udvisningssager, hvor spørgsmålet om statens sikkerhed ikke er afgørende. Den konkrete sag og dens afgørelse giver for mig at se ikke grundlag herfor. Om man i øvrigt skal drøfte forholdene, er i sin orden, men det har blot ikke noget med denne sag at gøre.

Ej heller giver det i sagen passerede for mig at se anledning for ministeren til at drage anden konsekvens af sagen end, at den er ekspederet og sluttet. Hverken retfærd eller retsfølelse er krænket herved. Danmarks sikkerhed må tilgodeses først og fremmest, og det er regeringens ansvar. Jeg kan derfor slet ikke følge ordføreren for forespørgerne, når han siger, at der bør ske en begrænsning af nationalstatens vilkårlighed over for udlændinge. Danmark er nu engang til først og fremmest for os, der har indfødsretten og hører hjemme her.

På min gruppes vegne tager jeg ministerens redegørelse til efterretning.

Mimi Jakobsen (CD):

Centrum-demokraterne har fra første færd erklæret deres fulde tillid til regeringens sikkerhedsudvalg og de dispositioner, det måtte foretage, naturligvis uden at vi kan eller bør tage stilling til eventuelt skyldsspørgsmål.

For centrum-demokraterne har det været af afgørende betydning, at de personer, der har reference til folketinget, og som er bekendt med sagens akter, nemlig sikkerhedsudvalgets medlemmer og ombudsmanden, har været enige i afgørelsen om udvisningen.

[Mimi Jakobsen]

Vi finder derfor heller ingen anledning til at søge denne praksis ændret, men mener, at det også for fremtiden er af den største betydning, at ansvaret ligger hos sikkerhedsudvalget, og at dette udvalg uhindret kan træffe hurtige og effektive afgørelser, såfremt man skønner, at en persons tilstedeværelse i landet betyder en fare for landets sikkerhed.

Centrum-demokraterne vil med interesse deltage i en debat om en eventuel ændring af udlændingeloven, men må på nuværende tidspunkt afvise en sådan diskussion og afvente fremsættelsen af eventuelle forslag fra det udvalg, som ministeren nu agter at ned-sætte.

På baggrund af disse bemærkninger skal jeg herefter fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget tager den af regeringen afgivne redegørelse vedrørende udvisningen af mexikaneren Martinez til efterretning og går derefter over til næste punkt på dagsordenen.«

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Der er her begæret pause, hvad jeg ikke finder ganske rimeligt, men vi plejer at følge partier, der forlanger det.

Jeg skal derfor afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 14.00.

Mødet udsat kl. 12.03

Mødet genoptaget kl. 14.00

Forhandlingen genoptoges.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal starte med at takke for justitsministerens besvarelse af vores forespørgsel – ikke fordi jeg er tilfreds med de svar, vi har fået af justitsministeren, men fordi vi dog har fået nogle svar.

Men en svartale er jo også karakteriseret ved det, den ikke indeholder, ikke kun ved det, den indeholder. F. eks. skal jeg starte

med at give udtryk for, at jeg er skuffet over, at justitsministeren fuldstændig går uden om besvarelsen af anden del af forespørgslen, nemlig den del, der lyder:

» . . . hvilke garantier har ministeren opnået for hans sikkerhed . . . «. Det skal jeg vende tilbage til i mit indlæg, og i øvrigt skal jeg kommentere ministerens besvarelse langs ad vejen.

Efter min vurdering er der sket to alvorlige ting i sagen omkring mexikaneren Martinez, siden forespørgslen om udvisningen blev rejst her i tinget første gang.

Den ene alvorlige ting, der er sket, er, at rigsadvokaten har opgivet sigtelsen mod Martinez ifølge retsplejelovens § 723, stk. 1, fordi han ikke anser, at sagen kan føre til domfældelse. Det kan have forskellige årsager, at en rigsadvokat ikke mener, at en sag kan føre til domfældelse, og jeg vil gerne spørge justitsministeren – jeg er ikke så spændt på svaret, men jeg vil gerne spørge alligevel –: mener justitsministeren, at rigsadvokaten har opgivet sigtelsen, fordi man faktisk ikke mener, at Martinez har gjort noget galt, eller er det, fordi man ikke mener, at man kan få bevist, at han har gjort det?

Det andet alvorlige, der er sket, er, at Martinez er forsvundet. Ingen ved, hvor han er; ingen ved, under hvilke vilkår han opholder sig. Det har bevirket, at 25 afdelinger af Amnesty International er gået i gang med at undersøge hans skæbne. Det kan måske nok undre én lidt, at den socialdemokratiske ordfører, der dog har en vis tilknytning til denne organisation, ikke var mere optaget af den del i sin ordførertale. Her vil jeg gerne spørge: hvad gør man nu fra regeringens side for at finde ud af, hvor mexikaneren er, og hvilke garantier har man for, at han er i sikkerhed? Det var under mange af de drøftelser, vi har haft med den tidligere justitsminister, magtpåliggende for regeringen, fik man indtryk af, at Martinez ikke blev udvist til et land, hvor han ville blive udsat for forfølgelse. Derfor er det meget beklageligt, at vi er i den situation, vi er i i dag.

Hvem er det, der har ansvaret for dette? Det er den socialdemokratiske regering, og derfor er tidspunktet for forespørgslen ikke forpasset. Der er nogle, der har sagt til mig: nu, hvor vi har fået ny justitsminister, er tidspunktet så ikke forpasset? Det mener jeg ikke det er, for naturligvis er det, der er sket

[Ebba Strange]

med mexikaneren, ikke en enkelt ministers ansvar, men det er den socialdemokratiske regerings ansvar, og i dag har vi altså hørt, at den socialdemokratiske gruppe bakker denne regering op i de handlinger, der er foretaget.

Jeg mener stadig væk – og det er derfor, jeg mener, det er vigtigt, at vi har forespørgselsdebatten i dag – at man kan nå at rette op på den handling, der er foretaget. Mig minder den mest af alt om et justitsmord, og jeg mener, at den er en skamlet på et retssamfund. Regeringen kan gøre det ved at tilbagekalde udvisningen og meddele Martinez, at han kan vende tilbage til Danmark, hvis han ønsker det.

Jeg har i øvrigt lyst til at tilføje i den forbindelse, at det i øvrigt også er vigtigt – det tror jeg hr. Bernhard Baunsgaard var inde på – at Martinez får meddelelse om, at rigsadvokaten har opgivet sigtelsen – hvordan man så i øvrigt vil give ham den meddelelse, når man tilsyneladende ikke har kontakt med ham. Det er vel et spørgsmål om at få gang i den danske ambassade i Mexico, og det vil jeg gerne opfordre om ikke justitsministeren, så i hvert fald udenrigsministeren til.

Jeg mener, at de sigtelser, der er rejst mod Martinez for deltagelse i spionage og terrorisme, er så alvorlige – ikke mindst i den tid, vi lever i, hvor store befolkningsgrupper er opskræmte over den tiltagende terrorisme – at både Martinez selv og hele den danske befolkning har krav på, at de sigtelser bliver efterprøvet ved en domstol. De beviser, som er kommet til offentlighedens kendskab, er så svage, at det hos mig rejser mistanke om, at udvisningen bl. a. skulle tjene til at skjule, at det materiale, som PET havde samlet sammen gennem et halvt år, og som medførte 4½ måneders fængselsisolation for Martinez, var så svagt, at det ville falde fra hinanden ved en retssag. Den mistanke er stadig væk ikke blevet bortvejret, heller ikke efter justitsministerens besvarelse i dag.

Derfor må jeg endnu en gang spørge: hvad er det for materiale, regeringen er i besiddelse af, og som begrunder den meget alvorlige handling?

Justitsministeren gentog i dag det, den tidligere justitsminister har sagt om disse ting, og som bl. a. blev nævnt i den pressemeddelelse, der blev udsendt, den dag Martinez blev udvist af landet. Det var de punkter, som vi altså kender, og som handler om, at

han skulle have været med til at instruere udenlandske terrorister, at han skulle have anvendt dækadresser, at han skulle have foretaget en omfattende rejsevirkosomhed, der altså virkede mistænkelig, at han skulle have brugt koder ved sine telefonsamtaler i forskellige telefonbokse, og at han i øvrigt skulle have tilknytning til udenlandske terroristgrupper.

Det er meget alvorlige sigtelser, og derfor er det pinligt, at der ikke bliver en retssag, for læser man Martinez' egen forklaring på disse ting, så får man en helt, helt anden opfattelse end den, man får, når man læser justitsministerens redegørelse.

Han har forklaret, hvordan det opleves, når man som udlænding bliver aflyttet og bliver skygget, uden at man i øvrigt føler, at man har gjort noget galt, men blot har hjulpet en bror og nogle bekendte med nogle praktiske oplysninger om, hvordan man bærer sig ad, når man rejser fra Cuba til et nordeuropæisk land. Hans egen redegørelse er i klar modstrid med det, som politiets efterretningstjeneste og altså også justitsministeriet mistænker Martinez for. Det er dér, jeg mener vi savner en retssag. I en almindelig retssag vil den anklagede ved hjælp af sin forsvarer altid have en mulighed for at fremføre sine egne synspunkter. Denne mulighed har man afskåret Martinez fra, og man har afskåret hans forsvarer fra det, fordi man ikke vil gennemføre en retssag.

Martinez kommenterede den 26. maj 1977 i et brev, som jeg tror er forsamlingen bekendt – jeg vil ikke bruge tid på at citere fra det; det omhandler bl. a. nogle af de punkter, jeg lige har nævnt – ombudsmandens redegørelse, og det er dér, han redegør for, hvordan han selv opfatter situationen. Han begrunder, hvorfor han har brugt ord i sine breve, som måske ikke er almindeligt kendt på dansk – vi skal også huske på, at dansk ikke er hans modersmål – og har brugt ord i telefonen, som måske heller ikke er almindeligt kendt i det danske sprog, og han giver udtryk for, at han ikke selv anser, at den rejsevirkosomhed, han har haft, er anderledes, end den er for andre, der bor i Danmark: ferierejser, besøg hos sin familie o. lign.

Men regeringen er vel i besiddelse af noget andet materiale, og hvis vi ikke får det frem i dag, så får vi det vel aldrig frem.

[Ebba Strange]

Endelig minder den måde, udvisningen er sket på, mere om en udlevering, end den egentlig minder om en udvisning. Det gør den i og med, at Martinez er blevet fulgt helt til Mexico og dér overgivet til det mexicanske politi sammen med de meget alvorlige sigtelser, der er rettet imod ham. Nu får vi at vide i dag, at når han er blevet fulgt hele vejen, så er det, fordi man var bange for, at han ville kapre flyet. Det har vi ikke hørt noget om tidligere. Jeg vil godt spørge her: Hvilke reelle muligheder har han fået for at vælge et andet land at rejse til? Hvilke lande har den danske regering spurgt, om de var villige til at modtage ham? Hvis der ikke kan gives nogle tilfredsstillende svar på det, så vil jeg stadig væk sige, at det mere ligner en udlevering end en udvisning. Og selv om det juridiske grundlag for en udvisning skulle være i orden, så er det meget tvivlsomt, om en udlevering er i overensstemmelse med udleveringslovens § 6, der udtrykkelig fastslår, at ingen må udleveres til et land, hvor han risikerer at blive udsat for forfølgelse, der retter sig mod hans liv eller frihed.

Retstilstanden i Mexico synes efter det, jeg har fået oplyst, ikke at opfylde de krav, vi normalt stiller. Amnesty International kan meddele, at der for tiden sidder 500 personer i fængsel af politiske årsager i Mexico, og at der findes adskillige rapporter om folks forsvinden, om vilkårlige arrestationer, om tortur og mishandling af de arresterede og om deres kidnapning eller forsvinden.

Ud over de personlige konsekvenser, som sagen altså efter min og mit partis mening bør få for Martinez nu som opfølgning af denne forespørgselsdebat, så bør den på længere sigt få mere generelle konsekvenser for retssikkerheden i Danmark, både for udlændinge og for danskere. Og forespørgslen skal også tjene til opklaring af disse problemer.

Justitsministeren har i sit svar i dag givet os meddelelse om, at han nu vil lade nedsætte et udvalg, der skal se på eventuelle ændringer af udlændingeloven. Det synes jeg er vigtigt. Danmark har selv ønsket fremmedarbejdere til landet, Danmark har gjort sig til talsmand for en så fri bevægelighed over landegrænserne som muligt, og det er klart, at det må få konsekvenser for udlændinges retssikkerhed her i landet.

Imidlertid lader det ikke til, at den socialdemokratiske justitsminister vil gå så langt,

som vi fra SFs side mener man bør gå, nemlig at enhver udvisning skal kunne efterprøves ved en domstol. Sådan opfattede jeg i hvert fald ikke justitsministerens svar. Jeg forstod, at ministeren sagde, at han mente, visse udvisninger skulle kunne underkastes en domstolsprøvelse. Det vil jeg også gerne have en kommentar til.

Endvidere mener vi ikke fra SFs side, at udvisning nogen sinde bør kunne gives som en tillægsstraf. Vi oplever tit i disse år, at først afsoner en udlænding sin fulde straf i et dansk fængsel, og bagefter bliver han udvist.

Endelig mener vi, at mennesker med en fast tilknytning og lovligt ophold af en vis varighed overhovedet ikke bør udvises, undtagen i helt specielle tilfælde.

Men der er andre konsekvenser, som man ikke kan lade være at tænke på, når man beskæftiger sig med den sag, vi drøfter her i dag, og som jo netop skal ses i lyset af retstilstandene ikke blot i Danmark, men også i vore nærmeste nabolande.

Sikring af samme retsbeskyttelse for udlændinge som for danskere hjælper ikke, hvis denne retsbeskyttelse forringes generelt. Der har nu tre gange her i tinget været fremsat lovforslag om ændringer i retsplejeloven. Hvis det samme forslag bliver fremsat igen og bliver vedtaget, så vil det typisk blive i sager som den, vi tager udgangspunkt i i dag, at den sigtede vil blive nægtet adgang til selv at vælge sin forsvarer, og at forsvareren og den sigtede bliver nægtet adgang til alle sagens akter. Derfor skal jeg også benytte lejligheden her til at spørge den nye justitsminister, om han agter at fremsætte forslag til disse retsplejelovsændringer i samme form, hvori vi har set dem tre gange tidligere. Efter min vurdering, efter mit partis vurdering, bør konsekvensen af forespørgslen blive, at den socialdemokratiske regering opgiver at gennemføre disse lovændringer.

Endelig skal jeg pege på, at sagen også pointerer nødvendigheden af, at vi nu får en kontrol med efterretningsvæsener og faste retningslinjer for fremmedpolitiets virksomhed. Hverken udlændinge eller danskere kan føle sig trygge ved den måde, disse organer arbejder på, tilsyneladende efter eget for-godtbefindende, i hvert fald ganske uden om enhver parlamentarisk kontrol.

Vi får mange henvendelser – jeg gør i hvert fald – om folk, der føler sig udsat for

[Ebba Strange]

aflytning, og forfølgelse nærmest, af efterretningsvæsenet, og jeg vil godt spørge med hensyn til den helt aktuelle sag: har der i alle tilfælde været dommerkendelser i de tilfælde, hvor der har været foretaget telefonaflytning og ransagninger dels i Martinez' hjem og dels hos de tre danskere, som blev anholdt sammen med Martinez?

Vi har på det senere set uhyggelige eksempler på, at FET, forsvarrets efterretningstjeneste, har samarbejdet med dybt reaktionære kræfter her i landet, og justitsministeren bør i dag kunne oplyse, hvor politiets efterretningstjeneste har fået sine oplysninger fra i sagen omkring Martinez.

I forbindelse med Martinezsagen og i forbindelse med de tidligere foreslåede ændringer i retsplejeloven har der været talt meget om statens sikkerhed. Det har der også i dag, og de borgerlige ordførere er altså fuldt ud tilfredse med, at statens sikkerhed ligger godt i den til enhver tid siddende regerings hænder – at så nogle partier ønsker en anden regering end den, vi har i dag, er ikke særlig interessant i denne forbindelse, synes jeg. Derimod synes jeg, det er meget vigtigt, at det danske retssamfund og ikke mindst en socialdemokratisk regering skal passe på ikke at stirre sig så blinde på begrebet statens sikkerhed, at det, de foretager sig, går ud over befolkningens sikkerhed.

Det er vigtigt, at vi bekæmper terrorisme og vold, hvor vi støder på den, men kampen føres ikke ved at indskrænke folks demokratiske rettigheder, hverken danskeres eller udlændinges, eller ved at gøre systemet mere voldeligt. Den føres tværtimod ved at hæge om og udvikle de demokratiske rettigheder, der findes. Derfor vil kampen for et mere menneskeligt samfund – med større lighed og med arbejde og retsbeskyttelse for alle – på lang sigt være det mest effektive våben imod vold og terrorisme.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg vil gerne takke for ministerens redegørelse, selv om jeg synes, den efterlader en lang række uafklarede spørgsmål.

Jeg er nok også nødt til at gøre klart, at dette ikke er et spørgsmål om forsvar for terrorisme, og det er ikke en stillingtagen til skyld eller ikke skyld i en bestemt sag, for det er nemlig ikke muligt. Men det er allige-

vel vigtigt at fremhæve, at vi i dette land har en udenrigsminister, der samtidig er medlem af regeringens sikkerhedsudvalg, og som aldrig i internationale sammenhænge forspilder nogen mulighed for at fremhæve kravet om opfyldelse af menneskerettighederne. Jeg er ikke uenig med ministeren i, at det er noget, vi skal hævde, og det er noget, vi skal kæmpe for. Men menneskerettigheder er ikke kun noget abstrakt, det er noget særdeles konkret, og det, vi taler om her i dag, er særdeles konkrete sager. Når man taler om menneskerettigheder, så forudsætter det, at man selv holder dem.

Det er et grundlæggende princip i dansk retspleje, som hr. Bernhard Baunsgaard har fremhævet i dag, at enhver tvivl skal komme den anklagede til gode. I tilfældet med Martinez har man givet en urimelig hård straf, uden at sagen har været pådømt. Vi ved ikke i dag, om Martinez er i live. Det er ikke den danske regering, der er hans direkte bødler, men den har uden garantier udleveret ham til en regering og et samfund, som med den anklage, der var rettet imod ham, kunne forventes at foretage langt strengere sanktioner, end Danmark ville foretage i en lignende situation, hvor beviserne var så udokumenterede, som det er tilfældet her.

Sagen er i hvert fald ikke dokumenteret over for en domstol, men den pressemeddelelse, regeringen udsendte i forbindelse med udvisningen, og som ministeren i dag har fremhævet, og hvori det utvetydigt siges, at han har instrueret udenlandske terrorister, det er i dette tilfælde en domsafsigelse. For det første har man gjort det, at man udviste ham med en pressemeddelelse, der stempler ham som terrorist. Der er tale om et misbrug af ombudsmandens udtalelser. For ombudsmandens udtalelser går på, hvorvidt ministeren har handlet i overensstemmelse med gældende lov, da han foretog udvisningen. Og det har han jo, sådan som loven er formuleret i dag. Et andet spørgsmål er selvfølgelig, om befolkningen kan leve med sådan en lov. Ombudsmandens skrivelse af 17. maj har både hr. Hagen Hagensen og fru Mimi Jakobsen henvist til, men de fremhævede ikke helt korrekt, hvad der var konklusionen af ombudsmandens skrivelse. Han siger nemlig:

»Jeg finder ikke at burde gå ind på en nærmere bedømmelse af spørgsmålet om rimeligheden af, at en udvisning af Martinez

[Tove Jørgensen]

finder sted på grundlag af en sådan antagelse af en høj grad af sandsynlighed . . . uden at der ved domfældelse eller på anden måde, f. eks. indenretslig tilståelse, er tilvejebragt, hvad der kunne betragtes som et fuldstændigt bevis for sådanne overtrædelser.«

Ombudsmanden siger videre, at det er et lovgivningspolitisk spørgsmål, at det drejer sig om en afvejning af hensynet til statens sikkerhed og hensynet til de herboende udlændinges retsbeskyttelse, og han siger:

»Til dette lovgivningspolitiske spørgsmål finder jeg ikke at burde tage stilling.«

Derfor er det ikke korrekt at henvise til ombudsmandens redegørelse, når man vil undskylde udvisningen.

I radioavisen den 31. maj udtalte ombudsmanden, at han finder det konsekvent, at spørgsmålet om udlændinge behandles i folketingets retsudvalg, idet han mener, at det dels drejer sig om en ændring af udlændingeloven, dels drejer sig om, hvorvidt den praksis, der i dag følges på basis af udlændingeloven, måske bør modificeres og allerede nu, om jeg så må sige, leve op til nogle idealer, som man vil lægge til grund for fremtidig udlændingelovgivning.

Derfor forekommer det mig ikke tilfredsstillende, at ministeren i dag vil nedsætte et udvalg, der om lang tid vil lave en revision af udlændingeloven. Vi kan selvfølgelig være tilfredse med, at det vil ske, men det er ikke tilstrækkeligt. Der må også falde nogle klare udtalelser om, hvilke regler fremmedpolitiet skal følge.

På basis af de udtalelser, som ombudsmanden er kommet med, virker det i hvert fald ikke rimeligt at bruge ombudsmandens udtalelser som argument for udvisningen den 19. august.

Derudover har man efter min mening misbrugt den europæiske menneskerettighedskommissions udtalelser. For disse beskæftiger sig ikke med den konkrete situation, at Martinez udvises til Mexico med en pressemeddelelse fra den danske regering, der stempler ham som terrorist. Det gør derimod Dansk Flygtningehjælp, der blev spurgt i forbindelse med mexikanerens ansøgning om politisk asyl. Dansk Flygtningehjælp skriver den 25. maj til justitsministeriet:

»På grundlag af de akter vedrørende den pågældendes asylsag, som vi har haft til gen-

nemsyn, og vort øvrige kendskab til forholdene i Mexico finder vi det sandsynligt at antage, at han, hvis han vender tilbage til Mexico, risikerer at udsættes for en behandling, som ikke er i overensstemmelse med dansk retsstandard.«

Derfor kan det undre i dag, at hr. Ole Espersen ikke kommer ind på dette brev i sit indlæg.

Flygtningehjælpen mener, at Martinez' situation skal ansues analogt med begrebet flygtning sur place, at han bør tildeles en B-status og – og det er nok værd at mærke sig – i tilfælde af udvisning ikke sendes tilbage til sit hjemland eller til et andet land, hvorfra han kan risikere hjemsendelse til Mexico.

Samme dag som justitsministeriet modtog dette brev fra flygtningehjælpen, blev politisk asyl afslået, men man havde alligevel godt kunnet følge henstillingen om ikke at udvise til Mexico.

Det ligger også i den almindelige praksis, som vi har fået orientering om i retsudvalget, at man i tilfælde af langvarigt ophold tager særlige menneskelige og sociale hensyn, når der er tale om udvisningssager for udlændinge.

Jeg synes, der er grund til ganske kort at komme ind på de nu historiske løftebrud fra en tidligere justitsminister. Hr. Hagen Hagensen siger, at der har været tale om en privat snak mellem nogle folketingsmedlemmer og hr. Orla Møller, men han glemmer nok, at ministerens løfte om, at retsudvalget skulle underrettes inden udvisningen, blev meddelt folketingets retsudvalg samme dag via dets formand, og der var ingen af retsudvalgets medlemmer, der gjorde indsigelse imod, at retsudvalget skulle have denne underretning. Det måtte nødvendigvis opfattes som om retsudvalget var enig, og dermed har det været forelagt for retsudvalget.

Der er også grund til lige at nævne, at justitsministeren dengang sagde til den gruppe, der mødte ham, at man i hvert fald ikke ville udvise mexikaneren til hans hjemland, hvis der kunne være risiko for, at han kunne vende hjem som lig. Han gentog det samme aften, som udvisningen havde fundet sted, i påhør af et par andre medlemmer. Han ville også overveje at give Gernersagen opsættende virkning. Det var der ingen fare ved, mente han, for den ville han vinde. Det er

[Tove Jørgensen]

der nok heller ingen tvivl om, for det gik på, om det var lovligt, det, han gjorde, og det er det jo, hvis vi ikke laver loven om.

Når jeg nu trækker det frem på ny, så er det for at vise, hvad det er, man kræver af befolkningen. Man kræver, at vi skal afstå fra at få sikkerhed for anklagernes rigtighed igennem en domstolskontrol; man kræver, at vi skal være ubegrænset tillid til regeringens sikkerhedsudvalg og dets bedømmelse af sagen, og det skønt et af dets medlemmer – en minister – har begået løftebrud. Regeringens sikkerhedsudvalg er ikke en domstol, og løftebrud opfordrer ikke til tillid.

Der er endvidere grund til at fremhæve en bemærkelsesværdig ændring i spørgsmålet om udvisningens karakter, efterhånden som månederne gik. De oplysninger, retsudvalget har modtaget om praksis i udvisningssager, er modstridende, især med henblik på den konkrete sag. I et svar, vi har modtaget den 9. september i år, siges det, at Martinez den 26. maj – altså første gang, han skulle udvises – erklærede, at han ikke ønskede at rejse til sit hjemland, men at han havde fået at vide, at hans ansøgning om asyl ikke hindrede, at han blev udsendt til Mexico. Jeg citerer derefter, hvad vi har fået at vide i et svar til udvalget:

»Han blev imidlertid samtidig gjort bekendt med, at en udvisning er effektueret, når udlændingen er udrejst af Danmark, og at man ikke herfra ville modsætte sig, at han eventuelt ønskede at afbryde rejsen undervejs. Man har ikke fra tilsynets side tilskynnet ham til at indrejse i bestemte lande, således heller ikke Algeriet eller Australien.«

Hvad er der så sket i mellemtiden, til den endelige udvisning fandt sted? Jeg vil bede ministeren oplyse om, hvorvidt der siden den 26. maj er kommet så alvorlige nye oplysninger i sagen, at der var grund til at tro, at Martinez havde forbindelse til flykaprere.

For i et svar til retsudvalget den 27. oktober i år får vi at vide om udvisningspraksis – og jeg citerer igen:

»Er det nødvendigt af sikkerhedsmæssige grunde, navnlig hensynet til flysikkerheden, at ledsage udlændingen, sker dette ved det danske politis foranstaltning, og det danske politi påser, at den pågældende indrejser i bestemmelseslandet . . . «. Og videre:

»Udvisningen af Jaime Martinez har fundet sted i overensstemmelse med det ovenfor

anførte om udvisning. Efter beslutning i regeringens sikkerhedsudvalg blev Martinez udsendt den 19. august 1977 direkte til Mexico under ledsagelse af 2 politifolk.«

Så får vi at vide her i dag af justitsministeren, at ikke alene er han blevet fulgt til dørs, men man har samtidig udsendt den famøse pressemeddelelse og, for at være helt sikker, samme dag underrettet den mexikanske ambassade. Jeg vil gerne høre: hvor er så forskellen imellem en udvisning og en udlevering?

Der er vist grund til endnu en gang at fremhæve hr. Bernhard Baunsgaards henvisning til, hvad ombudsmanden skriver til retsudvalget den 13. september i år, noget, som ombudsmanden netop har udarbejdet på grundlag af de konkrete hændelser i år. Ombudsmanden skriver: »Efter min opfattelse må det antages, at risikobedømmelsen principielt altid skal foretages på grundlag af en samlet vurdering af den begåede kriminalitet og de i øvrigt foreliggende oplysninger om den pågældende person, herunder hans personlige forhold og hans sociale situation.«

Er der da slet ingen grund til at betragte Martinez' forbindelse med sin bror under denne synsvinkel?

Ombudsmanden skriver videre:

»Jeg finder dog på baggrund af sager, jeg har behandlet, anledning til at pege på, at der i ministeriets skrivelse« – det henviser til den, der kommenterer ombudsmandens tidligere skrivelser – »ikke indeholdes en omtale af det praktisk vigtige spørgsmål om betydningen af, at udvisningen på grund af den pågældendes forventelige situation i det land, hvortil udvisning sker, er særlig belastende« – og så siger han: »også selv om der ikke foreligger asylgrunde.«

Er det dog ikke et udtryk for, at ombudsmanden mener, at i hvert fald flygtningehjælpens brev burde have været taget i betragtning?

Derfor kan vi heller ikke erklære os tilfredse med ministerens bemærkninger her i dag vedrørende udlændingeloven. O.k., der er lukket op for noget, og det er da altid lidt, men også her bør ombudsmandens bemærkninger være af betydning, når han siger, at det er ønskeligt, at der formuleres administrative regler, i hvert fald hvis ikke der meget hurtigt gennemføres en ny lovgivning, der indeholder en mere detaljeret vejledning

[Tove Jørgensen]

for afgørelsen af de pågældende sager. Ombudsmanden henviser specielt til, at det ville kunne give et fastere grundlag for tilsynet med udlændinges afgørelser, og at det må have værdi, at der sikres tilstedeværelse af en offentlig information om den praksis, der følges, og hvis nærmere indhold ikke fremgår af lovens tekst.

Derfor virker det utroligt, at fremmedpolitiet's chef, politimester Søren Sørensen, kan udtale, at der ikke er behov for sådanne nærmere fastsatte regler, især da når man tænker på, at man i samme sag har fulgt to vidt forskellige procedurer med hensyn til udvisning. Jeg vil meget gerne vide, hvad ministeren mener om disse udtalelser fra hr. Søren Sørensen.

Jo mere man graver i sagen, jo mere ligner denne udvisning faktisk en udlevering, med den ene forskel, at Danmark ikke har nogen udleveringsaftale med Mexico.

At man så samtidig har udnævnt Martinez til flykaprer, virker påfaldende, som om man har ladet sig påvirke af den seneste tids begivenheder, selv om der ikke er påvist nogen forbindelse. At Martinez' bror er løsladt fra mexikansk fængsel i forbindelse med en flykapring, berettiger dog ikke til at beskyldte hele familien for at være flykaprere. Det turde vist være et nyt princip i retsplejeloven, der meget snerper henimod for smed at rette bager.

Vi har som sagt ikke noget grundlag for at tage stilling til de beskyldninger, der er fremsat, og vi kan ikke påstå, at Martinez var terrorist og flykaprer. Vi kan heller ikke påstå det modsatte, at han ikke var det, men vi skal tro på de påstande, og det er i hvert fald ikke nok, for det er der ikke tilstrækkelig dokumentation for. Mange af sigtelserne er hemmeligtstemplede, men hvis de er af samme lødighed som noget af det, der er kommet frem i forbindelse med ransagningerne, virker det ikke betryggende. Der er det med, at spejderudstyr, der kan købes i enhver lejrbutik, bliver erklæret for spionudstyr, og oplysningerne om afhøringerne hos det norske politi, hvor de to anholdte brødre blev spurgt om, hvorfor de havde streget flyruter ind med rødt, indtil man opdagede, at det var et almindeligt trykt SAS-kort, som ligger i enhver flyvemaskine, de havde i deres taske. Hvis det er besiddelsen af et sådant kort, der gør én til potentiel flykaprer, er der vist

grund til at være lidt på vagt, og jeg vil gerne høre, om det var sådanne beviser, der gjorde, at man måtte opgive sigtelserne, eller var der alvorligere ting?

Mon ikke det af hensyn til retssikkerheden her i landet og ikke mindst af hensyn til det menneske, som man nu har overladt til en uvis skæbne, havde været i alles interesse at få sagen prøvet ved en domstol?

Jeg kunne godt tænke mig at stille endnu et spørgsmål, og det lyder: hvornår er det, retstilstandene i et land begynder at ændre sig? Hvornår er det tidspunkt nået, da retssikkerheden begynder at smuldre væk?

Der har flere gange her i dag været henvist til retsopgøret efter anden verdenskrig, men der er grund til at fremhæve, at dette opgør skete på baggrund af nogle begivenheder, hvorved dette ting lidt efter lidt lod retsfølelsen i den danske befolkning afstumpes. Man kan spørge, om det skete med kommunistloven i 1941? Skete det før? Skete det, da kommunistloven skulle udvides til sympatisører og med en strafferamme på 16 år? Eller skete det først, da modstandsbevægelsens unge stod ved pælen i Ryvangen?

Kendsgerningen er, at nogle mennesker blev dømt til døden, og derfor er det vigtigt at spørge: Hvor er det, vi skal standse? Hvornår er det, vi skal være på vagt? Er det første gang, eller hvornår?

Jeg vil naturligvis ikke hævde, at vi nu er i gang med en nødretslovgivning, som man kaldte det i 1941, og naturligvis skal vi forsøge at sikre samfundet imod terrorisme, men det er uhyggeligt, hvis beskyldninger og retssager bag lukkede døre er tilstrækkeligt til at blive stemplet som terrorist. Det er det, der er sket for mexikaneren, og det vil kun blive endnu værre, hvis en sigtet ikke længere kan vælge sin egen forsvarer, således som fru Ebba Strange var inde på, og jeg er ganske enig med hende. Derfor er det nu, vi skal være på vagt, det er nu, det første liv hænger i en tråd. Folketinget bør i dag tage stilling til alle disse spørgsmål ved klart at tilkendegive over for regeringen, at praksis i udvisningssager bør defineres klart og gøres almindeligt bekendt, så at udlændingene ved, hvad de har at rette sig efter. Og i den konkrete sag må regeringens ansvar fastholdes. Den bør forpligtes til at finde ud af, hvad der er blevet af Martinez, og give ham en chance for

[Tove Jørgensen]

at rense sig ved en retssag, hvis det endnu er muligt.

Jens Møller (KrF):

For mig er det et princip, at alle mennesker fra undfangelsen til døden har ret til en rimelig og retfærdig behandling uanset alder, køn, race, nationalitet, tro og politisk tilhørsforhold. Til en sådan rimelig og retfærdig behandling hører, at personer, der har fast bopæl i Danmark, og som anklages for en alvorlig forbrydelse, må have ret til at få deres sag prøvet ved en dansk domstol, inden udvisning finder sted.

Det er således for mig uacceptabelt, at en person de facto dømmes af den udøvende magt, der således optræder både som anklager og som dommer. Noget sådant er da også klart i strid med ånden i den danske grundlov.

Den konkrete sag er der ikke længere mulighed for at gribe ind i, så det, der nu er nødvendigt og påkrævet, er en hurtig revision af udlændingeloven, især med hensyn til den personlige sikkerhed for personer, der har boet i Danmark i længere tid. Det er derfor godt, at ministeren har bebudet en sådan snarlig revision.

Mølgaard (DR):

Jeg vil gerne takke for ministerens redegørelse og straks anføre, at min tale skal være beskeden og målrettet med hensyn til tak, nemlig mod de afsnit i ministerens indlæg, hvori der gives tilsagn om en bedre sikring af udlændinges retsbeskyttelse i fremtiden. For her var der dog tilkendegivet en erkendelse af, at forholdet nok kunne trænge til en revision. Men så heller ikke så forfærdelig meget mere. Ministeren hverken forløfter sig ved at løfte for meget eller forlover sig ved at love for meget i sit svar i dag, tværtimod. Jeg må have lov til at bedømme ministerløfterne som alt for løse. Løftet om nedsættelse af et udvalg med et meget bredt kommissorium kan være et løfte om syltning af denne sags principielle aspekter i en lage af masser af andre problemkredse, som der vel nok kan være grund til at se på, men som kræver megen tid, hvad der måske gør knap så meget for disse andre sagers vedkommende. Men for netop det, som den aktuelle sag har vist at der er akutte justeringsbehov vedrørende, er

det katastrofalt, at man putter disse mange forskellige problemsæt sammen i den samme krukke.

Det drejer sig nemlig om, reverenter talt, at øjeblikkelig handling er påkrævet vedrørende udlændinges retssikkerhed imod udvisning, sikkerhed mod vilkårlighed i myndighedsbehandlingen, en sikkerhed, man i et retssamfund kun kan skaffe sig ved, at man hverken straffes eller udvises på baggrund af anklager, ja, endda anklager, man må opgive, fordi det viser sig, at de ikke kunne holde til en nærmere prøvelse. Der skal en domsfastslåen af skyld til, inden man bør kunne skride til nogen form for samfundssanktion. Over for denne problemkreds er nøleri faktisk uacceptabelt, og nøleri er der lagt op til med ministerens tilsagn om, at der nok skal ske noget.

Det, der er brug for, er straks at få sikret, at udlændinge ikke kan udvises uden dom. Andet kan vi simpelt hen ikke være bekendt, hvis vi vil regne det danske samfund for et retssamfund.

De løfter, ministeren har givet indtil nu, lover meget lidt, og selv om det skal erkendes, at retningen i denne smule er god nok, må det dog fastslås, at det loves i henhold til en alt for langsom procedure. Der er tale om vage løfter uden vished for indfrielse, men med sikkerhed for, at det vil vare længe. Det er, hvad vi har fået fra justitsministerens side. Der skal et ganske anderledes tempo og konkrete tilsagn til på dette område vedrørende den fremtidige ordning for retsbeskyttelse for herboende fremmede med mere end aldeles løs tilknytning til dette land.

Justitsministeren kan næppe hævde, at det er så uoverskuelig en problemkreds, at man – hvis der ellers forelå politisk vilje i regeringen – ikke sagtens i løbet af 14 dage ved hjælp af den teknisk fremragende stab af embedsmænd, man har i justitsministeriet, kunne tilvejebringe mere betryggende regler og orientere folketingsmedlemmerne herom. Intet hindrer jo, at justitsministeren lover at følge princippet om, at der skal dom til for en udvisning. Et sådant løfte har vi ikke fået, det kommer vi i dag nok til at tage til efterretning, som fru Mimi Jakobsen fra centrum-demokraterne gør det i sit forslag om motiveret dagsorden. Men det er reelt set hverken betryggende eller tilstrækkeligt.

[Mølgaard]

Jeg vil herefter gerne vende tilbage til en person, der meldes forsvundet, og som også er fuldstændig forsvundet fra løfteområdet i justitsministerens besvarelse her i dag. Martinez er udvist, vi kan ikke vide, hvor han befinder sig og under hvilke vilkår, ja, om han overhovedet er i live. Vi kan frygte eller håbe, jeg ved i hvert fald intet.

Ingen kan hævde eller har nogen sinde under denne sags forløb kunnet hævde, at Martinez ikke efterhånden havde fået en betydelig tilknytning til vort land gennem 7 års fuldt lovligt ophold med arbejds- og opholdstilladelse fornyet gang på gang. Justitsministeren gør det heller ikke i dag. Martinez burde på den baggrund kunne formode at blive behandlet af danske myndigheder på en måde, der er et retssamfund værdigt. Han blev det ikke, han blev holdt i isolationsfængsel i nogle måneder, fik ikke lejlighed til at føre forsvar over for de mod ham rejste anklager på sædvanlig vis. Domstolsprøvelsen blev ikke gennemført. Ombudsmandsvurderingen, politiets vurdering, ministeriets vurdering, ministerens vurdering, ja, regeringens bedømmelse af sagen er ensidigt sket på anklagematerialets grundlag og ikke ved blot antydning af den retlige forudsætning, som betrykker vilkårene for enhver i dette retssamfund, nemlig ligestilling i bevisførelsen og så for øvrigt med den tilføjelse, at enhver er uskyldig, indtil det modsatte ved dom er fastslået.

Udvisningen er sket af hensyn til statens sikkerhed, siger justitsministeren. Må jeg spørge justitsministeren, hvordan han kan bære sit ansvar for forholdene i danske fængsler, når han kan nære en sådan mistillid til sine medarbejdere i det fængsel, hvor Martinez sad i isolationsvaretægtsforvaring, at han mente, at han dér og i tiden op til en domstolsafgørelse i sagen kunne udgøre en fare for landets sikkerhed. For man havde ikke opgivet sagen endnu, da man foretog udvisningen, ergo udtaler ministeren frygt for spionage og terrorisme udført af et totalt isoleret og kontrolleret individ, der sidder som varetægtsarrestant. Det må da næsten ikke være til at bære for ministeren eller for den sags skyld for staben i fængslet med en sådan mistillid fra ministerens side eller for os andre. Hvorfor denne mistillid, hr. minister?

Udvisningen er trods henstillinger fra mange sider foretaget uden hensyntagen til Martinez' utvivlsomme særlige og negative relationer til hjemlandet. Flygtningehjælpens og Amnesty Internationals appeller og erfaringsgrundlag er negligeret, og henvisning til en højst øjeblikkeligt tilvejebragt udtalelse fra Europarådets menneskerettighedskommission kan dog næppe have givet regeringen nogen tro på, at forsendelse til Mexico af Martinez kunne være forsvarlig. Men ikke nok med, at billetten blev udstedt dertil, vi hører også i dag fra justitsministeren, at man havde varslet de mexikanske myndigheder, for at de ikke skulle tage fejl. Var de interesserede i at pågribe Martinez, ja, så var det tiden nu, for nu var han på vej. Bered jer, mexikanske myndighedscamerados, terroristen, som vi ikke kan få dømt i et retssamfund med uafhængige domstole som det danske, er på vej til jer, fåt håndjernerne og stil jer an i lufthavnen, nu kommer han, ham, vi ikke kan få ram på! Hvem kastede med sten, hvem lagde op til terror, hvem fængslede? Anholdelsesmeddelelsen i Mexico og de videre foranstaltninger er måske foranlediget med mexikansk røst bag, men der var oprigtig talt noget lædvent dansk indblandet i det.

Det er godt at prøve at ændre på det utilfredsstillende i, at sådan noget kan ske, men det fremtidsorienterede kan ikke være nok til, at man tor sine hænder bagudrettet. Måske står gjort gerning ikke til at ændre, måske gør den dog, det er der i hvert fald ikke offentliggjort tilgængelige oplysninger der kan udsige noget som helst om. Måske kan regeringen dog ved at øve pres over for den mexikanske eller andre regeringer få oplysninger frem om, hvor Martinez befinder sig og under hvilke vilkår. Vi ved ikke, hvad der kan ske derved, men vi ved, at regeringen dog kunne prøve.

Ministerens besvarelse i dag antyder intet om, at noget sådant er forsøgt, men det passerede er en sådan skamlet for retssamfundet, at en ansvarlig regering intet ville lade uforsøgt i så henseende. I øvrigt kunne det også være, at Amnesty Internationals intensiverede eftersøgningsarbejde på privat basis gav svarene. Men hvis vi så so oder so får disse svar frem, kan regeringen dernæst forsøge at lægge pres på den pågældende regering dér, hvor han måtte befinde sig, for at skabe mulighed for at undgå en behandling

[Mølgaard]

som simpel følge af anklager i en dansk sag, der er opgivet, eventuelt forsøge at få ham frigivet og fremfor alt, og det ikke på forsøgsbasis, skabe mulighed for, at han kan vende tilbage til Danmark ved, at man annullerer udvisningen fra august d. å. Dette ville ikke nødvendigvis indebære frikendelse for danske anklager, selvfølgelig ville man kunne rejse sag igen og se, om en domstol trods alt, alt taget i betragtning kunne finde ham skyldig til straf, og hvis den gjorde det, kunne udvisning naturligvis også blive aktuel. Det kan man ikke, vil man måske sige, det er umuligt. Ja vel, en hel del er der usikkerhed for resultaterne af i denne kæde af muligheder, men så længe forsøget overhovedet ikke gøres, er resultatet oplagt: så sker der ikke noget ved fortidens synder. Er der fare for den danske sikkerhed ved, at vi bevæger os ad disse veje? Ja, hvis der er fare for sikkerheden, er der også mulighed for at tage de i den anledning fornødne skridt til at foretage ny fængsling ved tilbagekomsten. Men så længe noget bevis ikke foreligger for, at Martinez skulle være til fare for den danske sikkerhed, må man have sin tvivl over for påstandene i den henseende, som man må have det over for enhver anklagepåstand, indtil skylden er bevist.

Vil der skabes præjudice ad den vej? Det spørgsmål kunne man stille sig, men regeringen kan det næppe i betragtning af, at den betragter dette som et helt isoleret og enstående tilfælde. Der er måske nogle, der ville tabe ansigt ved en sådan fremgangsmåde, det er muligt, men man skal nødig bevare masken på over for indlysende uretfærdigheder for at undgå noget sådant. Uretfærdigheder bør søges rettet op.

Vi kommer nok til at erkende, at der er grænser for, hvad vi kan gøre i dag, især i henseende til den fremtidige retstilstand, men den redegørelse, vi har fået i dag, er vi en kreds der ikke føler trang til bare at tage til efterretning, som fru Mimi Jakobsen gør det ved sin dagsorden.

Jeg vil gerne på vegne af en kreds bestående af fru Ebba Strange fra SF, fru Tove Jørgensen fra DKP, hr. Wilhjelm fra VS og mig selv fra Danmarks retsforbund tillade mig til fru Mimi Jakobsens dagsordensforslag at stille følgende:

Ændringsforslag.

»Ordet »tager« i l. linje erstattes af: »opfordrer regeringen til at tilbagekalde udvisningen af Jaime Okusono-Martinez og – så vidt overhovedet muligt – sikre, at han får mulighed for selv at vælge at vende tilbage til Danmark, og tager i øvrigt« – det var indskuddet, og skulle dette blive vedtaget, hvad vi naturligvis vil anbefale folketinget at gøre, vil dagsordenen så i alt komme til at lyde:

»Folketinget opfordrer regeringen til at tilbagekalde udvisningen af Jaime Okusono-Martinez og – så vidt overhovedet muligt – sikre, at han får mulighed for selv at vælge at vende tilbage til Danmark, og tager i øvrigt den af regeringen afgivne redegørelse vedrørende udvisningen af mexikaneren Martinez til efterretning .

og går derefter over til næste punkt på dagsordenen.«

Lad mig afslutningsvis bemærke, at det at forsvare retssamfundet ved at tilsidesætte retsprincipperne er retsløs handling, og det er krænkende over for retsfølelsen i befolkningen og på endda ikke ret lang sigt undergravende for demokratiet. At bekæmpe terrorisme og statsfjendtlig virksomhed ved terror og retsudøvelse, der skader styrets anseelse både inden- og udenlands, er ikke blot urimeligt, men virker med sikkerhed også som katalysator for tilbøjeligheden til oprør og myndighedstilsidesættelse. Myndighedsmisbrug avler myndighedsforagt. Den skærper kravene til øget myndighedsudøvelse, og denne proces kan hurtigt køre i en sådan ring, at vi får både terrorisme og politistat i en nation, der som Danmark hidtil har været forskånet for det. Tæt ved vore grænser kender vi kombinationen af begge dele. Der er ingen grund til at foretage import.

Hvorfor har vi mon hidtil undgået, at fænomenet har bredt sig til Danmark? Mon ikke i høj grad på grund af en ganske udbredt tillid til retsvæsenet? Undergravelse af denne tillid er i realiteten en forbrydelse mod statens sikkerhed, og ingen med offentligt ansvar burde tage medansvar for noget sådant.

Formanden:

Der er nu stillet følgende ændringsforslag til det af Mimi Jakobsen (CD) fremsatte

[Formanden]

dagsordensforslag: (se foran). Jeg skal lade dette ændringsforslag indgå i forhandlingen.

Wilhelm (VS):

Den forespørgsel, som VS er part i her, har tre led. For det første omstændighederne omkring udvisningen, for det andet, hvilke garantier regeringen havde opnået for den udviste sikkerhed, og for det tredje, hvilke konsekvenser denne sag skal have. Jeg skal forsøge at tage dem et for et for klarhedens skyld.

Med hensyn til omstændighederne omkring udvisningen er det værd at erindre om, at denne udvisning fandt sted, få dage før folketinget trådte sammen i augustsamlingen, at den fandt sted, uden at den pågældendes sagfører havde haft mulighed for at kontakte sin klient, af udvisningen ved den måde, den foregik på, indeholdt et klart brud på løftet om en orientering af retsudvalget, at udvisningen skete med nogle alvorlige, uprøvede sigtelser hængende over hovedet på den udviste, som han ikke fik lejlighed til at forsvare sig imod, at den blev effektueret på, en måde, der snarere ligner en udlevering, og at den i øvrigt bagefter er ledsaget af en skærpe af sigtelserne, som han heller ikke har haft mulighed for at forsvare sig imod, og som kan skade ham alvorligt.

I forbindelse med udvisningsbeslutningen og effektueringen har regeringen især knyttet kommentarer til to ting. Den ene er ombudsmandens redegørelse fra maj måned, og den anden er den europæiske menneskerettighedskommissionens udtalelse, også fra begyndelsen af maj. Jeg mener, at begge disse ting er blevet misbrugt, er blevet citeret af regeringen på måder, der kun kan betegnes som citatfusk, og her i forbindelse med omstændighederne ved udvisningen er vi ved den første af disse to helt centrale ting, nemlig ombudsmandens redegørelse og den måde, regeringen har brugt denne redegørelse på.

Jeg vil først sige, at jeg nok finder, at ombudsmandens redegørelse er yderst kritisabel. Ombudsmanden blev spurgt om og behøvede kun at svare på, hvorvidt udvisningen var tilladt efter gældende lov. Det havde været en enkel sag at svare, at som udlændingeloven ser ud, var regeringen i sin ret – vi kan diskutere, om den var i sin gode ret, men i

hvert fald i sin juridiske ret – til at udvise, idet der nemlig så at sige ikke kræves noget som helst for at udvise.

Det, jeg finder yderst kritisabelt – og jeg vil indrømme, at jeg er forbløffet over ombudsmandens handling i denne sag sammenlignet med, hvad vi ellers har set ham lave, og det vil få os til til næste år, når beretningen fra ombudsmanden kommer til at indeholde denne sag, ikke at acceptere hans beretning – det, jeg finder kritisabelt, er, at han på et ensidigt grundlag, nemlig alene politiets materiale, og uden overhovedet at give den anden part mulighed for at udtale sig, udbredte sig om sigtelsernes større eller mindre berettigelse, om sandsynligheden for skyld osv. osv., altså nogle alvorlige ting, der kun kunne gøre det vanskeligere for den person, det drejer sig om.

Den kritik mener jeg ikke vi kan lade ligge, på trods af at ombudsmanden i andre sammenhænge med udlændingeloven mere generelt har haft en anderledes konstruktiv funktion.

Men når det er overstået med kritikken af ombudsmandens redegørelse, er det nødvendigt alligevel at sige, at hans redegørelse er blevet misbrugt af regeringen. Regeringen har hængt sig meget op på, at man havde en slags basis i ombudsmandens redegørelse, når man insisterede på at udvise, og påstod, at sagen var vel undersøgt osv. Sagen er ikke vel undersøgt. Andre har her i dag fremdraget den centrale konklusion i ombudsmandens redegørelse, som ikke giver belæg for noget som helst i den retning.

Men hvad der endnu ikke har været fremdraget, er ombudsmandens klare udtalelser i forbindelse med regeringens misbrug af hans redegørelse, nemlig i det interview, han gav til dagbladet Information den 12. oktober i år, hvor han direkte bliver spurgt:

»Føler De Dem korrekt anvendt i justitsministeriets pressemeddelelse af 19. august?«

Hertil svarer ombudsmanden:

»Jeg mener, at der ikke er kongruens mellem alle dele af pressemeddelelsen og min redegørelse.«

Jeg mener, at der ikke er kongruens, altså at der ikke er belæg for de ting, man påstår i pressemeddelelsen, hvis man vil hægte det op på ombudsmandens redegørelse. Han nægter at gå nærmere ind på, hvor der ikke er kongruens, men siger, at det kan enhver jo se,

[Wilhelm]

når man lægger de to ting ved siden af hinanden. Og gør man det, så bliver det klart, hvor der ikke er kongruens, som han udtrykker det.

Det er selve hovedanklagen i regeringens udvisningsbeslutning, i pressemeddelelsen af den 19. august, der ikke findes noget som helst belæg for i ombudsmandens redegørelse, nemlig hovedanklagen om instruktion af udenlandske terrorister, om fremgangsmåden ved deres indrejse i europæiske lande. Det er desuden den afsluttende anklage i regeringens pressemeddelelse fra den 19. august, nemlig hans forbindelse til forskellige personer i udlandet, herunder personer med tilknytning til terroristgrupper.

Der findes intet som helst i ombudsmandens redegørelse, hvor kritisabel den i øvrigt kan være, som giver belæg for lige præcis disse to centrale ting. Alligevel har regeringen hægtet sig op på det: ja, der var jo altså ombudsmandens redegørelse, og det var sådan set grundlaget, det var sådan set den uvildige undersøgelse, som gav udgangspunktet for udvisningsbeslutningen og den måde, den blev effektueret på. Der er intet i ombudsmandens redegørelse, der bare strejfer begrebet terrorisme, for slet ikke at tale om flykapring og hvad man ellers har forlystet sig med at udvide sigtelserne til, efter at den pågældende er gjort aldeles retsløs. Der er intet overhovedet, der giver belæg for noget, der vedrører straffelovens § 114. Ombudsmanden omgår udtrykkelig alle sigtelser, der refererer til lige netop denne paragraf. Det er altså et klart og dokumenteret misbrug, som ombudsmanden selv har gjort opmærksom på så skarpt, som han nu næsten kan tillade sig at gøre det.

Jeg vil gå over til, hvad der så i øvrigt var baggrunden. Vi kan jo ikke vide det hele, og det er klart, at der kunne tænkes at foreligge dokumentation for noget, som vi ikke har kendskab til. Det kan jeg ikke udelukke, det kan andre ikke udelukke, og derfor kan vi heller ikke tage stilling til skyldspørgsmålet, men til måden, tingene er foregået på.

Vi kan derimod konstatere, at der foreligger fordrejninger og udeladelser i disse politirapporter, som er grundlaget for regeringens sikkerhedsudvalgs beslutning, og som er grundlaget for ombudsmandens redegørelse. Der er tale om bevidste fordrejninger i en række tilfælde, og der er tale om, at disse

fordrejninger er opretholdt i disse rapporter, som er forelagt sikkerhedsudvalget, til trods for at de var korrigeret af nogle af de anholdte, nemlig ejermændene* til de fundne effekter.

Man taler i rapporten om bombelignende genstande, som viser sig at være en spejderfeltflaske, og det står i rapporten, til trods for at ejermændene, som var en anden end Martinez, klart havde fortalt politiet, hvad det var for en genstand. Man taler i rapporten om nogle affyringsaggregater, til trods for at det var forklaret, at også disse kunne købes i ethvert spejdermagasin og var en slags nødblus, som man bruger under bjergbestigning. Disse ting bliver forelagt først sikkerhedsudvalget og derefter ombudsmanden uden korrektioner, til trods for at politiet har fået at vide, hvad det er for effekter, det drejer sig om. Altså bevidste fordrejninger.

Det samme er tilfældet med denne her hysteriske udlægning af begrebet »sorte bøner«, som efterretningsfolkene i deres betændte fantasi har fået gjort til sprængstof, til trods for at det var sorte bøner, den mexicanske nationalret.

Det samme gælder disse fejlversættelser, hvor man har givet det indtryk, at Martinez modtog en strøm af pengeforsendelser, fordi man ved en ren og skær fejlversættelse har fået gjort »breve« til »checks«. Det samme gælder ukendskabet til spansk slang, som har gjort, at nogle kæleord, som er anvendt på personer, er blevet udlagt som dæknave og som kodebetegnelser.

Det er en stribe, som er meget længere end den her nævnte, af udeladelser, fordrejninger, som i og for sig nok kan have ført regeringens sikkerhedsudvalg på galt spor, men som var korrigeret over for politiet, før de fremsendte disse fordrejninger til de næste instanser i myndighedsrækken.

Man må spørge sig selv, hvorfor den slags overdrivelser, fordrejninger og udeladelser skal ind i den slags rapporter, hvis man havde haft bare én dokumenteret anklage, der var lidt hold i, mod den pågældende. Jeg har sagt, at det kan vi ikke bedømme, om man har, men der er i hvert fald grund til for ethvert menneske, der gider tænke en smule selv, at spørge: hvad skulle alt det der gas til med sorte bøner, med de bombelignende genstande, med fejlversættelser osv. og med insisteren på at lade disse ting stå, efter at de

[Wilhelm]

var korrigeret af ejermændene? Hvad skulle det til for, hvis man havde tilstrækkeligt solide argumenter over for regeringens sikkerhedsudvalg, over for ombudsmanden, og over for hvem der i øvrigt blev bragt ind i den sag?

Der er andre ting, der kun kan øge ens mistænksomhed over for dette. Nu insisterer man på, at den pågældende var en trussel mod statens sikkerhed. Andre har nævnt nogle af de besynderlige træk ved handlingsmønstret, jeg har ikke tid til at gentage dem, men vil nævne nogle flere.

Det er dog paradoksalt, at det eneste, ombudsmanden har taget fat på, er spionageparagraffen, men den sag, som det hele her er en udløber af, er ikke noget, der har noget som helst med spionage at gøre, det er noget, som er påstået terrorisme. Det plejer ikke at være de samme folk fra de samme kredse – det ville i øvrigt være tåbeligt, det kan enhver prøve at sætte sig ind i – der udøver begge funktioner på én gang. Men her skøjter man altså imellem at slynge om sig med spionagebeskyldninger og med terroristbeskyldninger.

Hvad der gør det hele endnu mere besynderligt, er, at regeringen, som føler, at statens sikkerhed har været så truet, at man måtte skride til udvisning uden at give den pågældende nogen som helst retsbeskyttelse, og overtræder ganske almindelige fundamentale retsregler, altså også har set på, at man frafaldt sigtelsen for hans fem medsigtede, som altså også er alvorlige trusler mod statens sikkerhed her i landet, men som i dag går frit omkring, som man ikke engang vil forsøge at få dømt på indiciøer eller på anden måde uskadeliggjort.

Det virker ikke særlig sammenhængende eller logisk, at man skaffer sig af med den ene, som man let kunne komme af med på grund af udlændingeloven, men så i øvrigt bare må affinde sig med, at med hensyn til hans fem angiveligt medsamsmensvorne var der ikke rigtig nogen holdbare sigtelser. De kan stadig væk fare rundt og på alvorligste vis true statens sikkerhed. Det er altså undervurdering af folks evne til at tænke selv, den argumentation, som regeringen her lægger op til.

Det andet led i forespørgslen var, hvilke garantier man har opnået for Martinez' sikkerhed i det land, han blev udvist til.

I samrådet med retsudvalget den 20. maj, altså før den første udvisning, men efter menneskerettighedskommissionens udtalelse af den 10. maj, fik vi den daværende justitsminister til at erklære, at garantierne for Martinez' sikkerhed i det land, han blev udvist til, ville spille en afgørende rolle for udvisningsbeslutningen, for beslutningen om, hvordan den skulle effektueres og til hvilket land. De senere besvarelser viser, at man ikke har gjort noget som helst for at opfylde det løfte, man gav. Jeg vil ikke sige *til* retsudvalget, men i hvert fald *i* retsudvalget – det var ikke alle i retsudvalget, der var lige interesseret i at få den slags garantier. Der er intet forsøgt i den retning.

Her kommer regeringens andet hovedpunkt ind, det, man hægter sig op på, menneskerettighedskommissionens erklæring, som man har brugt og misbrugt. Man citerer én sætning i denne udtalelse fra menneskerettighedskommissionen, og det er den sætning, der lyder: der er i øvrigt ikke nogen dokumenterede tegn på, at klageren kan blive behandlet i strid med artikel 3, hvis han bliver sendt tilbage til Mexico. Den er blevet brugt før, justitsministeren har brugt den her i dag, og igen ved et decideret citatfusksom består i udelukkelsen af præmisserne for denne sætning, nemlig de ovenstående 3–4 sætninger, som udtrykkelig forudsætter, at der ikke vil blive tale om udvisning til Mexico, idet man nemlig fra menneskerettighedskommissionen i dette afsnit siger:

»Det fremgår af nærværende sag, af de oplysninger, der foreligger, at klageren er blevet afhørt i en domstol med det formål at afklare, hvilket land han skulle udvises til. Det må derfor formodes, at klageren da tilkendegav sin frygt med hensyn til forholdene i Mexico.« – Og så kommer det centrale, som man altid springer over – »Under sådanne omstændigheder er der for det første en formodning imod klagerens forventning om, at han kan blive hjemsendt til Mexico.«

Decideret citatfusksom, når ministeren, både den nuværende og den foregående, over for pressen har citeret den sidste sætning, men omhyggeligt hver gang har undladt at citere dette helt centrale, at menneskerettighedskommissionen den 10. maj som noget sikkert gik ud fra, at der ikke blev tale om udvisning til Mexico.

[Wihjelm]

Dertil kommer den aldeles mangel på logik, der er i denne sag. Det er en efterrationalisering, når regeringen nu siger: ja, vi skaffede os ikke nogen sikkerhed i Mexico, vi spurgte slet ikke regeringen dernede om noget som helst, men vi havde jo menneskerettighedskommissionens udtalelse, og den siger sådan og sådan. Men prøv så at lægge mærke til rækkefølgen i disse ting. Menneskerettighedskommissionens udtalelse forelå den 10. maj. Det fik ikke regeringen til den 27. maj at forsøge at udvise Martinez til Mexico, da gjorde man sig endnu bestræbelser for at finde et andet land og havde planer om at udvise ham til Algeriet. Hvorfor? Fordi man selvfølgelig ikke var tryk ved den erklæring, som man bagefter har misbrugt.

Det fik heller ikke den daværende justitsminister til den 20. maj, hvor han også havde denne erklæring, men altså ikke var tryk ved den, til at sige til retsudvalget: der er ingen problemer. Tværtimod sagde han til retsudvalget på vores spørgsmål om disse garantier, at han ville lægge afgørende vægt på at få garantier for den pågældendes sikkerhed i det land, han blev udvist til. Det var begge dele efter, at erklæringen kom fra menneskerettighedskommissionen. Alligevel efterrationaliserer man og lader, som om det er noget, der er sket i mellemtiden, og siger: vi havde jo den der erklæring. Det hænger ganske enkelt heller ikke sammen.

Så oplyser ministeren i dag – og det er også nyt – at det var forsøgt at skaffe aftale med andre lande end Mexico om at effektuere udvisningen dertil. Så må man jo nok spørge: hvad er det for nogle lande? Hvad er det for forsøg? Dem har vi aldrig hørt om før. Hvad er der egentlig sket i forholdet til Algeriet fra den 27. maj til den 19 august? Hvorfor kunne det lade sig gøre den 27. maj, men ikke den 19. august? Er det overhovedet forsøgt? Vi har ikke hørt om det før.

Det er let nok at slynge sådan en ud og få den accepteret af den socialdemokratiske ordfører. Man må tillade os andre at være en smule skeptiske, bl. a. fordi chefen for fremmedpolitiet, politimester Søren Sørensen, i en samtale med Ekstra Bladets reporter på dette område den 14. oktober efter reporterens referat af denne samtale udtrykkelig har sagt, at man allerede ved den første udvisning fortalte den pågældende, at da han nu havde

brudt en aftale, så ville han næste gang blive udvist til Mexico.

Det er en fuldstændig fejlbedømmelse af situationen. Det var nogle af os herinde, der prøvede at få den udvisning standset. Det var ikke Martinez, der gjorde noget som helst i den anledning, men han skulle ligesom udsættes for repressalier, fordi man ikke fik ham vist ud i første omgang. Da Ekstra Bladets journalist spørger, om det var ministeriet, der sagde det dér, så svarer Søren Sørensen: »I forbindelse med, at den første udvisning blev standset, måtte jeg sige til ministeriet, at skal han senere udvises, må det være til Mexico.« Det tiltrådte ministeriet så.

Der er mange andre udtalelser af samme art om, hvad der er sagt til Martinez. Det strider imod, at man i mellemtiden har søgt at få andre lande til at klare det problem.

Med hensyn til det sidste punkt om konsekvenserne er der selvfølgelig to elementer i denne sag. Der er udlændingeloven i almindelighed, som vi må interessere os for, og som jeg ikke når at komme ind på i dette indlæg. Jeg mener, at der er mange andre problemer end sådan nogle ret specielle, som dette jo er, men til gengæld også særlig alvorlige, som dette er. Der er de ca. 300 rutineudvisninger hvert år, som virkelig fjerner alle rettigheder, ikke bare fra de 300, der udvises rutinemæssigt efter at have udsønet en straf i Danmark, men som også fjerner retssikkerheden for alle de øvrige tusinder udlændinge her i landet. De ved simpelt hen, at hvis de svarer igen, f. eks. på rent racistiske udtalelser imod sig, eller hvad det nu er, havner i et slagsmål og får en dom, så er de så at sige sikre på bagefter at blive udvist. Altså disse konsekvenser af denne rutinepraksis, som gør, at tusindvis af mennesker i virkeligheden er stillet retligt dårligere. Men det er især konsekvenserne i den konkrete sag, vi må interessere os for i dag, for det er den konkrete sag, vi har taget op i dag.

Der er som sagt ingen stillingtagen til skyldspørgsmålet i det, jeg har sagt her, men den dybeste skepsis over for regeringens påstande, af de grunde, jeg har nævnt. Der er henvisning til svensk presse, som har haft lejlighed til at undersøge sagen derovre, der ligesom var indgangen, og som denne her kun er en udløber af, og som har konkluderet, at der var tale om et justitsmord, da man udviste Martinez' bror fra Sverige. Men væ-

[Wilhelm]

sentligst og helt principielt: en udvisning med alvorlige sigtelser over hovedet og uden nogen mulighed for at forsvare sig. Med andre ord at det principielt er livsfarligt at komme i klørne på politiets efterretningstjeneste, og principielt uafhængigt af, om man muligvis er helt sagesløs. Retssikkerheden skal nu engang måles på, hvordan den enkelte behandles.

Det er interessant at se i dag, hvordan den faktiske handling i denne sag går på tværs af de almindelige fordomme om socialister og liberalister, om hensynet til den enkelte eller hensynet til staten. Det vil blive afsløret i denne sag, som det bliver afsløret i forslaget om retsplejeloven.

Jeg skal anbefale det ændringsforslag, som hr. Mølgaard på de 4 partiers vegne har stillet til den afværgedagsorden, det jo i virkeligheden var fra fru Mimi Jakobsen.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg skal søge at svare på de konkrete spørgsmål, der er stillet, til en yderligere uddybning af den konkrete sag. Nogle af spørgsmålene er besvaret i min redegørelse, men andre kan nok behøve en yderligere uddybning.

Hr. Bernhard Baunsgaard spurgte, om Martinez havde fået underretning om tiltalens opgivelse, og om den mexikanske regering havde fået underretning. Svaret er, at rigsadvokaten den 10. oktober traf bestemmelse om opgivelse af tiltale mod Martinez og fem yderligere sigtede, og for så vidt angår Martinez blev der mellem rigsadvokaten og Martinez' forsvarer truffet aftale om, at sidstnævnte skulle underrette sin klient om afgørelsen. For at offentligheden kunne få kendskab til afgørelsen udsendte rigsadvokaten over Ritzaus Bureau en meddelelse om afgørelsen til pressen. Der er ikke fra anklagemyndighedens eller fra justitsministeriets side givet den mexikanske stat underretning om afgørelsen.

Hr. Bernhard Baunsgaard havde også nogle betragtninger om principper kontra retningslinjer. Jeg nævnte i mit første indlæg, at regeringen har fundet, at der er behov for en egentlig revision af udlændingeloven. Jeg skitserede sammensætningen af det udvalg, jeg agter at nedsætte, og jeg redegjorde for udvalgets kommissorium. Der lå, i det jeg

sagde, ingen begrænsninger for udvalgets arbejde. Det er således klart, at udvalget må gennemgå de principper for bl. a. udvisning, der har fundet udtryk i gældende lov, og overveje, om der bør opstilles nye. Jeg vil i den forbindelse gerne give udtryk for, at jeg har sympati for, at der sker sådanne ændringer, at det også af loven fremgår, at principperne for afvisning og for udvisning er forskellige. I øvrigt vil udvalget af justitsministeriet blive gjort bekendt med forhandlingerne i dag, således at det, der er fremkommet her og fremkommer her, kan indgå i udvalgets overvejelser.

Hr. Bernhard Baunsgaard omtalte, at de gældende danske udvisningsregler er videre end reglerne inden for EF om foranstaltninger af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed. Jeg kan hertil oplyse, at der ved den seneste ændring af udlændingeloven, i 1973, skete en tilpasning af bl. a. de danske udvisningsregler til EF-reglerne herom.

Fru Ebba Strange og andre har spurg: hvilke lande rettede man henvendelse til for at få dem til at modtage Martinez? Jeg tror, at et flertal i denne sal vil være klar over, at det har jeg ingen mulighed for at svare på. Jeg kan ikke beskrive nogle drøftelser med nogle navngivne lande og derved udlevere, hvilke muligheder vi i konkrete sager skønner der er, for at et ganske bestemt land vil modtage et ganske bestemt menneske.

Både fru Ebba Strange, hr. Bernhard Baunsgaard og fru Tove Jørgensen kom ind på, at jeg i mit indlæg skulle have talt om flykapring. Hvem er det nu, der overfortolker, og hvem mener man skader hvem med denne overfortolkning? Jeg talte om flysikkerheden, hvilket er et langt, langt videre begreb end flykapring, og det er først de tre indledere fra de tre respektive partier, der har nævnt udtrykket flykapring.

Fru Ebba Strange havde et spørgsmål om ændringer i retsplejeloven og spørgsmålet om parlamentarisk kontrol med efterretningstjenesterne. Jeg mener at vide, at der vil komme, og i et tilfælde allerede er fremsat forslag, som skal behandles af folketinget, men som endnu ikke er nået frem til første behandling. Jeg ville finde det rigtigt, at drøftelsen om disse specielle ting foregik under den første behandling.

[Justitsministeren]

Fru Ebba Strange havde også et spørgsmål om rigsadvokatens årsager til at opgive tiltale. Jeg kan citere rigsadvokatens meddelelse:

»Den 19. august 1977 udsendte justitsministeriet en pressemeddelelse om udvisning af en mexikansk statsborger. Jeg har i dag, den 10. oktober, tiltrådt en indstilling fra statsadvokaten for Sjælland om, at påtale mod den pågældende og fem yderligere sigtede i sagen, herunder to udlændinge, opgives i medfør af retsplejelovens § 723, stk. 1, da en tiltale ikke kunne ventes at føre til domfældelse.«

Underskrevet Hornslet.

Det passer vist på ingen måde dårligt ind i, at den pressemeddelelse af den 19. august, rigsadvokaten henviser til, slutter med at sige:

»Efterforskningen mod den pågældende har imidlertid vist, at det ikke vil være muligt at forelægge en domstol alle sagens omstændigheder, bl. a. fordi vigtige vidner i sagen ikke vil kunne afhøres ved dansk domstol, ligesom deres vidneudsagn ikke kan forventes indhentet ved en domstol i udlandet.«

Fru Ebba Strange og andre og forslagsstillerne til det ændringsforslag til dagsordenen, der nu foreligger, har stillet forslag om, at udvisningen bliver trukket tilbage. Jeg har prøvet at beskrive i min redegørelse, hvordan man naturligvis kan finde andre procedureformer, men jeg har overordentlig vanskeligt ved at se, hvordan de meget belastende sikkerhedsmæssige oplysninger, der var til stede, kunne give et andet resultat end en udvisning. Dermed har jeg også besvaret, hvorfor det ikke er muligt at trække en sådan udvisningsbeslutning tilbage.

Fru Ebba Strange og fru Tove Jørgensen var inde på spørgsmålet om udlevering kontra udvisning. Jeg er bekendt med, at der i den offentlige debat om denne sag har været fremført synspunkter om, at de forholdsregler, der foretoges over for den mexikanske statsborger, var at sidestille med en udlevering og ikke en udvisning. Det synspunkt kan jeg ikke tiltræde.

Jeg har for kort tid siden i besvarelsen af et spørgsmål fra retsudvalget gjort rede for forskellen mellem udvisning og udlevering. Jeg kan hertil føje, at der hverken fra Mexico eller fra andre stater har været fremsat nogen anmodning om udlevering af Martinez. En sådan anmodning er en betingelse

for, at de danske myndigheder indleder den særlige procedure, der er beskrevet i loven om udlevering af lovovertrædere. En anmodning om udlevering ledsages altid af en dom eller en anden retsbeslutning, hvori der nærmere gøres rede for den lovovertrædelse, der begrunder anmodningen. En stillingtagen til en sådan anmodning må selvfølgelig afhænge af, hvad sagen vedrører, hvilke beviser der kan fremskaffes, og hvilke indvendinger der eventuelt kan fremføres af den, der begæres udleveret, og af hans forsvarer.

I denne sag har der end ikke foreligget oplysninger om, at denne mexikanske statsborger var mistænkt eller sigtet for noget strafbart forhold i Mexico. Jeg må afvise, at der er noget rimeligt grundlag for at tale om udlevering.

Fru Tove Jørgensen var relativ tilfreds med min redegørelse om det særlige udvalgsarbejde om en egentlig revision af udlændingeloven, men savnede en stillingtagen fra min side til en hurtigere vurdering af detaljerede retningslinjer, altså formentlig en administrativ forskrift, indtil en ny lov kan gennemføres. Hun citerer i denne forbindelse ombudsmanden, og jeg mener at kunne sige med god samvittighed, at jeg både kan besvare ombudsmandens ønsker og fru Tove Jørgensens spørgsmål bekræftende ved at citere, at jeg i mit indlæg sagde:

»Jeg vil bede udvalget forlods overveje spørgsmålet, om der kan udformes mere detaljerede retningslinjer for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelser og for afgørelsen af udvisningssager, eventuelt midlertidigt, indtil en ny lov kan gennemføres, i form af administrative forskrifter.«

Hr. Wilhjelms mente, at jeg havde gjort mig skyldig i en overfortolkning af ombudsmandens udtalelse. Jeg beder hr. Wilhjelms studere min redegørelse på ny; jeg har svært ved at se denne overfortolkning.

Hr. Wilhjelms var også inde på, at der ikke er overensstemmelse mellem ombudsmandens fremstilling af anklagepunkterne og pressemeddelelserne. Det har hr. Wilhjelms ret i. Pressemeddelelsen citerer imidlertid heller ikke ombudsmanden, så det er årsagen til det.

Hr. Wilhjelms var ligeledes inde på problemet med menneskerettighedskonventionerne. Dette forhold til menneskerettighedskonventionerne har været rejst ved flere lejligheder,

[Justitsministeren]

og allerede på et meget tidligt tidspunkt af sagens forløb, nemlig i april måned, blev spørgsmålet om udvisningsbeslutningens forenelighed med bestemmelserne i den europæiske menneskerettighedskonvention indbragt for kommissionen i Strasbourg. Som tidligere nævnt blev den indgivne klage afvist, idet kommissionen fandt klagen grundløs, for så vidt som man havde påberåbt sig konventionens artikel 3 om umenneskelig behandling. Endvidere fandt kommissionen, at bestemmelsen i konventionens artikel 6, stk. 1, om domstolsbehandling var uanvendelig i det foreliggende tilfælde. Folketingets retsudvalg blev efter det for mig foreliggende orienteret om kommissionens afgørelse, så snart den forelå, og fik i forbindelse hermed tilsendt kopi af en telexmeddelelse fra kommissionen om afgørelsen.

Senere, nemlig efter at udvisningen rent faktisk havde fundet sted, blev der i en henvendelse fra Amnesty International bl. a. rejst spørgsmål om forholdet til FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder. Disse spørgsmål er behandlet i en notits af den 29. august, som jeg har forstået ligeledes er sendt til retsudvalget.

Idet jeg henviser til dette materiale, må jeg fortsat fastholde, at der ikke i forbindelse med udvisningen af den mexikanske statsborger på noget tidspunkt er handlet i strid med de nævnte konventioner.

Denne forespørgselsdebat har to led, den konkrete sag om Martinez og det principielle og generelle spørgsmål om ændringer i udlændingelovgivningen.

Om den konkrete sag må jeg gentage, at regeringen har handlet i overensstemmelse med gældende regler, at regeringen har søgt at tage de størst mulige menneskelige hensyn, men at regeringen på grundlag af sikkerheden for samfundet og jo da i høj grad også over for samfundets borgere har følt sig nødsaget til at gennemføre den udvisningsbeslutning, der her er tale om. Det er regeringens ansvar, og regeringen mener ikke at have gjort andet end at have søgt at leve op til dette ansvar.

Når vi så forlader denne sag og går ind i de generelle problemer om de mange afvisnings- og udvisningsproblemer, der rummer dybt ulykkelige forhold for de mennesker og deres familier, det vedrører, så har jeg i dag givet et fuldstændig utvetydigt tilsagn om

aldeles omgående at nedsætte et udvalg, der kan forberede en revision af udlændingeloven. Jeg har i tilknytning til det, for at tage højde for ombudsmandens vurdering af det ønskelige heri, og for at tage højde for de ønsker, der har været fremsat fra denne sal om det ønskelige heri, yderligere lovet, at jeg vil bede dette udvalg om forlods at søge at skaffe om ikke andet så midlertidige retningslinjer, indtil en lovændring kan foreligge, og jeg har understreget min vilje til, indtil det kan ske, at følge dette sagsområde meget nøje.

Jeg må på denne baggrund glæde mig over fru Mimi Jakobsens forslag om motive-ret dagsorden, som jeg på regeringens vegne kan sige ja til, og jeg må på denne baggrund afvise det ændringsforslag til denne dagsorden, der er stillet af hr. Mølgaard.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne begynde med at kommentere en bemærkning fra justitsministeren. Regeringen har handlet i overensstemmelse med gældende lovgivning, sagde justitsministeren. Det er korrekt. Regeringen har haft ret til at handle, som den gjorde, men den har ingen pligt til at se bort fra de menneskelige hensyn.

Når justitsministeren fortsætter: man har taget størst mulige menneskelige hensyn, så må jeg konstatere, at dér er vi ikke enige. Jeg vil gerne her gentage det, som hr. Wilhjelm var inde på ved at citere Ekstra Bladet fra den 15. oktober, og jeg håber klart, at justitsministeren vil dementere, hvad der står her, nemlig at fordi man har rejst sagen herinde, så har man behandlet Martinez ekstra hårdt. Det siger chefen for fremmedpolitiet. Jeg håber, at det klart kan dementeres – at det har man ikke gjort.

Men tilbage står vurderingen af, om regeringen har handlet med størst mulige menneskelige hensyn, og dér skal jeg tage det sidste eksempel frem. Det er det svar, som er sendt til retsudvalget og er omdelt til retsudvalget den 27. oktober i år, altså for en uge siden. Det er første gang, spørgsmålet bringes ind, og det kan ikke på nogen måde være udtryk for et hensyn til Martinez, idet regeringen dér siger: vi lod ham ledsage af to politibetjente, og det gør vi, når det er nødvendigt af sikkerhedsmæssige grunde, navnlig hensynet

[Bernhard Baunsgaard]

til flysikkerheden. Hvordan kan det, efter den tragedie, vi har oplevet i Tyskland, opfattes på anden måde end flykapring? Dette kan ikke være et udtryk for størst mulige hensyn, og jeg beklager endnu en gang, at regeringen har bragt noget sådant frem på dette tidspunkt. Det havde ikke været nødvendigt.

Jeg er glad for, at man har givet Martinez selv besked gennem forsvareren. Men hvorfor har man ikke givet den mexikanske regering besked? Finder man det ikke rimeligt, når man vil vise størst mulige menneskelige hensyn, at gøre den regering for det land, hvor han nu opholder sig, opmærksom på, at vi nu har frafaldet sigtelsen, fordi vi ikke tror, at han ville blive dømt ved en domstol?

Må jeg, inden jeg går videre, rette en enkelt misforståelse. Fru Mette Madsen mente, at jeg skulle have sagt, at venstre ville gå ind for dødsstraf og standretter. Nej, det sagde jeg ikke, og jeg kan her henholde mig til det foreløbige referat, som vi allerede har fået. Jeg sagde udtrykkeligt:

»Ser jeg hen over socialdemokratiet forbi regeringspartiet og endnu længere til højre, så ser jeg kun partier, der har erklæret, at de er parate til at gå i samarbejde med et parti, fremskridtspartiet, hvis leder har sagt noget om dødsstraf og standretter.«

Hvad vil det så medføre i denne sag? Dette at tale om dødsstraf og standretter på den måde, som fremskridtspartiet har gjort det, er udtryk for en så primitiv og rå retsopfattelse, at det naturligvis også i sagen om en lov angående udlændinge og udvisning af dem ville få følger for en regering, der måtte støtte sig på det. Så frisindet som vi kan håbe på – for slet ikke at tale om ønske – at en lovgivning skulle være, er der ingen chance for på baggrund af en så primitiv retsopfattelse.

Måtte jeg derefter til justitsministeren sige, at det går nu ikke helt at slå det hen, når jeg citerer ombudsmanden, der udtaler bekymring over, om vi nu følger det, vi har lovet EF med hensyn til udvisning, for sådan er ombudsmandens opfattelse ikke, at den kan dække justitsministerens bemærkninger heroppefra om, at vi har helt de samme regler.

For det første har vi ikke de samme regler. Jeg har nævnt, at der er modstrid mellem lovens tekst og bemærkningerne til loven. Jeg beder justitsministeren om at repetere, hvad det var, ombudsmanden skrev den 3.

december 1976, nemlig at der er uklarhed med hensyn til, hvor langt vi går. Man har en – og det er mine egne ord – meget betydelig usikkerhed med hensyn til, hvad der egentlig sker, hvornår vi udviser, og hvornår vi i enkelttilfælde lader være.

Derfor er det helt korrekt, når jeg sagde, at der ikke var overensstemmelse mellem det, vi havde lovet, og det, som EF havde ønsket, der skulle ske. Desværre må jeg konstatere, at EF på dette punkt er klarere og mere human end den praksis, der kan henvises til i Danmark i visse tilfælde.

Så sagde ministeren afsluttende, at han fuldstændig utvetydigt har givet tilsagn om at nedsætte et udvalg, fordi nu skulle denne lov om udvisning af udlændinge revideres, og fortsatte ministeren, jeg har oven i købet givet tilsagn om at bede dette udvalg om at komme med et forslag til, at vi strammer de gældende regler, de gældende love.

Jeg vil gerne gentage min tak til ministeren for dette tilsagn, men det er bare ikke tilstrækkeligt. Når man ser på ombudsmandens redegørelse, sendt den 13. september til folketingets retsudvalg, så er det jo ganske andre ting end bare dette at nedsætte et udvalg, der skal gennemgå og revidere loven, for ombudsmanden siger den ene gang efter den anden: det, vi mangler i loven om udlændinge, er principper for, hvad vi vil gøre. Må jeg her trække nogle få af dem frem.

Kontradiktionsprincippet, ja det siger vel ikke ret mange så forfærdelig meget. Men hvad er det, det drejer sig om? Det drejer sig såmænd i al sin enkelthed om, at en mand, der trues med udvisning fra Danmark, skal have at vide hvorfor. Der siger ombudsmanden ganske klart: dette princip overholdes ikke i udvisningssager. Der gives ikke en skriftlig begrundelse, men der gives en vis mundtlig begrundelse. Det er det, man også byder de udlændinge, der er i en tilpasningsperiode, hvor de ikke mundtligt hurtigt fatter de nuancer, der kan ligge i en begrundelse. Man giver ikke disse mennesker den rettilighed at kunne sige fra eller komme med egne bemærkninger til det.

Man har ikke i den danske lovgivning og ikke i praksis gjort sig klart, at der i hvert fald, som ombudsmanden siger, skal være retningsgivende principper for, når man udviser, for det er et meget alvorligt indgreb og af langt stærkere karakter med hensyn til

[Bernhard Baunsgaard]

retssikkerheden for individet end det at afvise, altså nægte indrejse. Der er flere, adskiligt flere principper, som ombudsmanden peger på.

Jeg ville ønske, at hvert eneste medlem af folketinget satte sig i besiddelse af disse skrivelser fra ombudsmanden og så, hvordan han for et år siden pegede på, at vi manglede principper, så, hvordan justitsministeriet i sin svarskrivelse slår det hen, idet man den 30. marts siger, at det går såmænd nok alt sammen, og der mangler jo ikke klarhed i praksis, og ombudsmandens svar den 13. september: der mangler klarhed, det har praktiske konsekvenser, at vi ikke har disse principper. Det er jo ikke nok, at justitsministeren her står og siger: jeg er tilfreds med fru Mimi Jakobsens dagsordensforslag.

Man må være ganske klar over, hvad det er der sker, når man stemmer for dette dagsordensforslag. Dermed har man sagt: vi er tilfreds med, at der nedsættes et udvalg, der skal revidere loven, der skal komme nogle foreløbige stramninger af reglerne. Men det eneste, man har udtalt hidtil fra justitsministerens side, er sympati for, at der skal være særlige principper for afvisning, altså det at nægte indrejse, og udvisning. Hvad med retten til at få udvisningsbeskyldningerne eller -grundlaget? Hvad med retten til at kommentere dem selv? De mangler sammen med adskillige andre.

Jeg er derfor nødt til at sige, at det ikke er muligt for den radikale gruppe at stemme for det af fru Mimi Jakobsen stillede dagsordensforslag, medmindre forslagsstillerne og regeringen er parat til at gøre en tilføjelse, jfr. følgende:

Ændringsforslag.

»Efter ordet »efterretning« indføjes følgende: »og fastslår, at der er behov for ny lovgivning med faste retsprincipper for udvisning af udlændinge.«

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Der er nu stillet følgende ændringsforslag til forslag om motiveret dagsorden af Mimi Jakobsen (CD): (se ovenfor). Også dette ændringsforslag indgår nu i forhandlingen.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Den sag, som folketinget her behandler, stiller jo meget klart to principielle hensyn over for hinanden, som er fundamentale for retsstaten. For det første hensynet til det enkelte menneskes ret til at leve frit inden for lovens rammer, og for det andet hensynet til samfundet og borgernes sikkerhed.

Jeg vil om det første sige, at jeg mener, at vi fra dansk side bør bestræbe os på, så nøje som det nu er muligt, at følge Jaime Martinez' videre skæbne i Mexico. Det er et humanitært hensyn, som har en særlig karakter for os på grund af Martinez' ophold i Danmark. Jeg vil også hævde, at dette allerede er søgt gjort igennem den danske ambassade i Mexico.

Men det er også vigtigt at gøre sig klart, at Jaime Martinez er udvist af Danmark, fordi hans tilstedeværelse anses for at indebære en risiko for, hvad vi i lovgivningen kalder den danske stats sikkerhed. Man må erindre sig, hvad der er den faktiske og reelle baggrund for, at vi, at regeringen har været nødt til at udvise Martinez.

I den forbindelse vil jeg netop understrege, hvad justitsministeren klart gjorde opmærksom på, nemlig at den europæiske menneskerettighedskommission i sin afvisning af klagen over udvisningsbeslutningen udtalte, at der ikke er tilvejebragt grundlag for at antage, at den pågældende, hvis han sendes tilbage til sit hjemland, vil blive behandlet i strid med artikel 3 i den europæiske menneskerettighedskonvention, ifølge hvilken ingen må udsættes for tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Denne udtalelse fra den europæiske menneskerettighedskommission må efter min opfattelse indgå med meget betydelig vægt i bedømmelsen af denne udvisning.

Som formand for regeringens sikkerhedsudvalg har jeg selvfølgelig nøje fulgt denne sag i dens forskellige faser, og det giver mig anledning til at sige, at det er min bestemte opfattelse, at regeringen i denne sag har truffet den afgørelse, den som ansvarlig regering måtte træffe. Vi har i sagen Martinez set os stillet over for sådanne oplysninger, at vi måtte anse Martinez' fortsatte ophold i Danmark som en risiko, vi ikke burde løbe.

Jeg vil yderligere anføre nogle mere principielle bemærkninger. Det er klart, som jeg før sagde det, at to hensyn står over for hinanden, nemlig hensynet til den enkeltes fri-

[Statsministeren]

hed og hensynet til samfundets tarv. Ingen regering kan naturligvis på forhånd gå ud fra, at alle mennesker altid vil opføre sig i overensstemmelse med loven og respektere dens forudsætninger, men statsmagten eksisterer for at varetage hensynet til de enkelte i samfundet og hensynet til samfundets og borgernes sikkerhed. Jeg mener, at den seneste tids udvikling gør dette særdeles nødvendigt at erindre.

Det er for regeringen, og jeg tror også for det overvældende flertal her i folketinget, afgørende, at disse hensyn administreres ud fra et humanitært grundsyn, men også med den nødvendige beslutsomhed. Det enkelte menneskes velfærd vil altid spille en særdeles central rolle i vores overvejelser, og jeg kan forsikre, at den beslutning, som blev truffet i regeringens sikkerhedsudvalg i denne sag, så langt som overhovedet muligt har taget dette hensyn, også det særlige hensyn, at vedkommende har opholdt sig 7 år i Danmark, men andre og endnu mere tungtvejende grunde gjorde det nødvendigt.

Men vi må altså ikke lukke øjnene for den udvikling, der foregår i verden omkring os; terror og overgreb mod uskyldige forekommer desværre i stigende omfang. Det er regeringens simple pligt at tage denne omstændighed i betragtning. Hensynet til den enkelte må indgå i en samlet overvejelse af hensyn til beskyttelsen af samfundet og borgernes sikkerhed, men altså også alle enkeltindviders sikkerhed.

Det må også være klart, at i sager af denne karakter vil det ikke være muligt at fremlægge hele det materiale, som danner grundlag for en beslutning. Til den, som vil sige, at vi i sagen om Martinez har handlet alene på en mistanke, vil jeg sige, at der er tale om en særdeles begrundet mistanke, således som det også i en pressemeddelelse er tilgået offentligheden, en mistanke, der er avlet af Jaime Martinez' egne handlinger i den tid, han har boet her i Danmark. Vi kunne ikke sætte vores lid til, at dette blot var en mistanke og så se, hvad der ville ske. I sager af denne art er det også regeringens opgave at søge at forebygge fremfor at komme i en alvorlig situation, hvor vi ikke kan helbrede.

Ole Espersen (S):

Jeg har et par bemærkninger til en række af de udtalelser, som ordførere er kommet med.

Hr. Bernhard Baunsgaard refererede en udtalelse om, at Danmark var bragt i en situation, hvor der kunne være tvivl om, hvorvidt vi opfyldte de fundamentale menneskerettigheder. Jeg blev ikke klar over, om det var hr. Bernhard Baunsgaards egen opfattelse og mening, eller om det var et referat uden stillingtagen. Hvis der i bemærkningen lå, at Danmark ikke opfylder de fundamentale menneskerettigheder, så må jeg tage afstand fra denne bemærkning. Der er ikke noget land, som i større omfang end Danmark har ratificeret internationale konventioner til beskyttelse af menneskerettigheder. Jeg tror ikke, der kan nævnes én konvention, som vi ikke har ratificeret. Men det er selvfølgelig ikke nok blot at skrive under. Derfor er vi blandt de 10 pct. lande, som i alle de tilfælde, hvor det har været muligt, også har underkastet os det internationale kontrolapparat, der skal sikre, at menneskerettighederne virkelig efterleves.

Derfor må vi konstatere, at når den europæiske menneskerettighedskommission er kommet til det resultat, at sagen måtte afvises, så er det, fordi Danmark ikke har overtrådt de fundamentale menneskerettigheder, som vi har forpligtet os til at overholde. Så kan man diskutere, om de er for begrænsede, om de burde udvikles, om de burde være mere omfattende, for så vidt angår udlændinge. Det er da en væsentlig diskussion, som vi i høj grad kan deltage i, og som justitsministeren netop har lagt op til, men det er blot ikke et spørgsmål om brud på eksisterende rettigheder.

En anden bemærkning må jeg i endnu højere grad tage afstand fra. Det var udtalelsen om, at når det drejer sig om danske statsborgere, så gælder princippet om, at tvivl skal komme den mistænkte til gode, men det gælder ikke, når det er udlændinge.

Princippet om, at enhver tvivl skal komme den sigtede eller mistænkte til gode, er et fundamentalt retsprincip, og det gælder naturligvis i lige omfang både for udlændinge og for danske statsborgere, når det drejer sig om vurderingen af deres rettigheder strafferetligt ved danske domstole. Noget andet er selvfølgelig, at udlændinge, fordi de er udlændinge, og fordi de ikke har ret til at være

[Ole Espersen]

i landet, risikerer udvisning, men det har ikke spor at gøre med princippet om, at tvivl skal komme den sigtede til gode. I Martinez-sagen er tvivlen kommet ham til gode i den forstand, at rigsadvokaten har frafaldet sigtelsen mod ham.

Fru Ebba Strange talte om det, hun kaldte stramningen af retsplejeloven, og sagde, at det var et yderligere eksempel på, at man bevægede sig på områder, der var uheldige, set fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt. Jeg er enig med justitsministeren i, at det er bedre at tage den diskussion, når vi kommer til forslaget om ændring af retsplejeloven, det er ikke rimeligt at bringe det frem her.

Hensigten med ændringerne i retsplejeloven er at give forsvareren langt bedre kort på hånden, end forsvareren har i dag efter den gældende retsplejelov. Jeg tror, jeg kan sige, at efter forslaget, således som det tidligere har været fremsat, er der ikke noget land, hvor forsvareren får bedre muligheder for at deltage aktivt i sagsbehandlingen, end han vil få her i Danmark. Derfor er forslaget, taget ud fra et helhedssynspunkt, en klar forbedring af retssikkerheden her i landet.

Et par af indlæggene har beskæftiget sig med det, som kaldes ministerens løftebrud i forhold til retsudvalget. I et af de svar, som retsudvalget har modtaget fra justitsministeren, hedder det:

»Jeg har givet tilsagn om, at retsudvalget ville få en redegørelse i forbindelse med iværksættelsen af udvisningen. Dette tilsagn har jeg opfyldt, idet justitsministeriet den 18. august 1977 sendte underretning om udsendelsen og baggrunden herfor til retsudvalget.«

Der er ikke givet noget løfte i retsudvalget. Der er givet et løfte til medlemmer af retsudvalget om, at retsudvalget ville få en underretning. Dette løfte er efter min opfattelse opfyldt. Derfor må jeg afvise det, når der tales om brud på ministres løfter i denne forbindelse.

Det er nok så væsentligt at fremhæve, at samtidig med at justitsminister Orla Møller udtalte sig som her refereret, pointerede han, at en behandling i retsudvalget under ingen omstændigheder kunne få indflydelse på selve sagens afgørelse. Han fastholdt med rette, at sagen måtte afgøres af regeringens sikkerhedsudvalg.

Der har fra forskellig side været talt om, at ministerens løfter om lovrevision ikke var tilstrækkelige, og jeg pointerede stærkt i mit første indlæg, at set ud fra den socialdemokratiske gruppes holdning var der tale om særdeles tilfredsstillende løfter om overvejelser om en revision af fremmedlovgivningen. Vi mener, at det mandat, som justitsministeren vil give udvalget, er særdeles omfattende, så omfattende, at det reelt stiller udvalget frit. Vi mener, at den sammensætning, som er påtænkt, hvor der skal være repræsentation både fra Dansk Flygtningehjælp og fra advokaterne, tilsikrer, at udvalget vil få mulighed for en alsidig stillingtagen til de komplicerede problemer, der er tale om.

Når hr. Bernhard Baunsgaard nævner, at det, der er brug for, er principper og ikke retningslinjer, så beror det også på en misforståelse. Det er grunden til, at socialdemokratiet må stemme imod det forslag, som hr. Bernhard Baunsgaard har stillet som ændringsforslag.

Det blev sagt, at der f. eks. ikke er tale om kontradiktion, altså det forhold, at begrundelsen for den udvisning, der skal ske, eventuelt ikke bliver givet i tilstrækkeligt omfang til udlændingen, at han ikke får nok anledning til at udtale sig. Det er en misforståelse, det følger af det, justitsministeren sagde tidligere på dagen, nemlig at spørgsmålet om en ændring af udlændingeloven med henblik på eventuel indførelse af domstolskontrol med visse udvisningsbeslutninger allerede i nogen tid har været under overvejelse i justitsministeriet. Det var en af de begrundelser, der blev givet for at nedsætte udvalget. Når man overvejer indførelse af domstolskontrol eller en anden form for kontrol, så er det naturligvis, fordi man vil sikre det, som hr. Bernhard Baunsgaard kaldte kontradiktion, for der kan ikke foregå en domstolskontrol, uden at der foregår en kontradiktion. Det er klart, at et sådant princip også ville kunne indføres efter forslag af udvalget i andre relationer end netop i forhold til en domstol. Derfor mener vi, at det mandat, der er givet, både omfatter retningslinjer og principper. Vi mener, at det ydermere er særdeles væsentligt, at udvalget skal komme med forslag til en ændring af praksis, allerede inden forslaget til udformning af selve lovforslaget foreligger fra udvalgets side. Det er meget svært for os at se, at der kunne være vist større åbenhed i denne sag.

[Ole Espersen]

Må jeg endelig om hr. Wilhjelm's kritik af ombudsmanden sige, at jeg ikke deler denne kritik. Hr. Wilhjelm havde den opfattelse, at det eneste, ombudsmanden skulle sige, var, om loven var fulgt eller ej, og hvis den var fulgt, så var det tilstrækkeligt at konstatere det. Jeg tror, at hr. Wilhjelm i andre henseender ville være ked af det, hvis ombudsmanden altid nøjedes med at konstatere, om loven var overholdt eller ej.

Det, ombudsmanden gjorde i denne sag, var at sige, at han ikke lader sig slå til tåls med, om loven er overholdt eller ej. Han vil se, om regeringen har haft et rimeligt grundlag for inden for lovens rammer at handle, som regeringen har gjort. Og dér nåede ombudsmanden, hvis afgørelser hr. Wilhjelm i øvrigt sætter megen pris på, til det resultat, at regeringen ikke blot havde lovgrundlaget i orden, men at regeringen også havde et rimeligt faktisk grundlag at handle på. Jeg mener, at ombudsmanden i den henseende fortolker sin kompetence rigtigt, og jeg deler derfor ikke kritikken.

Om de stillede dagsordensforslag og ændringsforslag hertil kan jeg sige, at socialdemokratiet kan tiltræde det dagsordensforslag, der er stillet af centrum-demokraterne. Vi kan ikke tiltræde hr. Mølgaards ændringsforslag, og justitsministeren har begrundet det tilstrækkelig klart. Når vi ikke kan tiltræde hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag, skyldes det, som jeg sagde, at det til dels beror på en misforståelse, men først og fremmest at de løfter, ministeren har givet, er så klare og ubetingede, at det efter vores opfattelse er tilstrækkeligt.

Voigt (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke støtte det ændringsforslag, der er kommet fra hr. Bernhard Baunsgaard. Vi mener, det er et unødvendigt ændringsforslag, idet justitsministeren her klart og tydeligt har sagt, at der forestår en revision af den pågældende lovgivning.

Vi kan heller ikke støtte det ændringsforslag, der er stillet af hr. Mølgaard. Derimod kan vi ligesom regeringen stemme for det af fru Mimi Jakobsen fremsatte dagsordensforslag.

Jeg skal ikke gå ind i nogen polemik med det ærede medlem hr. Bernhard Baunsgaard,

som sagde nogle uvenlige og urigtige bemærkninger om hr. Glistrup. Jeg skal blot sige til det ærede medlem hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg er 100 pct. enig med det ærede medlem hr. Bernhard Baunsgaard, når han i sit første indlæg sagde, at enhver tvivl skal komme den anklagede til gode. Men så skilles vore veje, for det ærede medlem hr. Bernhard Baunsgaard mener, at denne tvivl skal komme Martinez til gode, medens jeg mener det modsatte, fordi vi jo netop hørte statsministeren for et øjeblik siden sige, at regeringen ikke turde løbe den risiko at beholde Martinez her i landet. Jeg er glad for, at den tvivl, som der jo måtte være efter statsministerens indlæg, er kommet staten og dermed samfundet og borgerne til gode. Jeg vil endda gå så vidt som at sige, at jeg er glad for, den også er kommet det ærede medlem hr. Bernhard Baunsgaard til gode, og jeg beder hr. Bernhard Baunsgaard betragte denne min slutbemærkning som en venlig bemærkning her i nederlagets stund.

Mette Madsen (V):

Som også flere andre ordførere har udtalt her i dag, drejer denne debat sig om tillid eller ej til regeringens sikkerhedsudvalg. Denne tillid har venstre, og derfor kan vi stemme for fru Mimi Jakobsens dagsordensforslag og vil stemme imod det ændringsforslag, hr. Mølgaard har stillet på retsforbundets og tre andre partiers vegne.

Så vidt jeg kan se, er justitsministerens bebudelse af nedsættelse af et udvalg angående fremmedlovgivningen, ikke et produkt af den konkrete sag, der her er til behandling, eller af selve debatten.

I mit første indlæg sagde jeg, at når dette udvalgsarbejde med argumenter for og imod er tilendebragt, vil venstre tage stilling til, om der er behov for ny lovgivning. Derfor kan vi ikke stemme for de radikale ændringsforslag om, at beslutning om lovændring skal tages allerede i dag, og vi må altså også afvise dette ændringsforslag.

Hagen Hagensen (KF):

Da jeg før havde ordet, sagde jeg, at det naturligvis var ethvert medlems ret at rejse en debat som den, vi har haft her i dag. Jeg sagde det også, fordi jeg efter at have hørt debatten har på fornemmelsen, at det er en

[Hagen Hagensen]

kelte medlemmer af dette ting, der har gjort det, og sådan set ikke grupperne.

Man lægger mærke til, at da forespørgslen første gang blev anmeldt den 30. august i år, var der én mere, der anmeldte den, nemlig hr. Jens Møller. Han er ikke med i dag, og efter den tale, han holdt her i dag, har jeg svært ved at tro, at han egentlig kunne have været forslagsstiller til denne debat. Men det er også gået som en tone gennem andre af ordførernes indlæg, at det vist egentlig ikke er på deres gruppers vegne, de har foranlediget debatten i dag, der er en følge af, at nogle stykker af dem havde en snak med den daværende justitsminister engang her i foråret.

Jeg skal ikke opholde mig mere ved dette, men derimod gøre et par bemærkninger til hr. Bernhard Baunsgaard, der jo har været viden omkring, langt, langt længere end den sag, vi i dag drøfter, overhovedet kan bære, og bragt en række forhold ind, der overhovedet intet har med sagen at gøre, f. eks. om, hvilke partier der vil støtte hvem og samarbejde med hvem. Jeg skal lade alt dette ligge og blot sige til hr. Bernhard Baunsgaard, der ellers så gerne vil være foregangsmand, at her er noget, han kommer meget sent med i. Hans parti og han, i den tid han har været her i tinget, har stemt for hele den lovgivning, vi har på udlændingeområdet. Jeg har slået det efter siden loven af 1952 og fulgt det hele vejen igennem; der har været tale om enstemmigt vedtagne lovforslag eller ændringer dertil, bortset fra 1970-ændringen, hvor 4 afholdt sig fra at stemme, VS, DKP og Kaj Moltke, og i 1973, hvor SF undlod at stemme. Ellers har dette ting vedtaget denne lovgivning med alle stemmer.

Så har jeg én ting mere at sige til hr. Bernhard Baunsgaard, der så gerne vil fortælle, hvornår man skal gøre tingene. Når han i dag peger på, at ombudsmanden for omkring 1 år siden rejste spørgsmålet om, hvorvidt retsgrundlaget på dette område var i orden, hvorfor i alverden har hr. Bernhard Baunsgaard så ikke rejst det før, således at lovgrundlaget kunne komme i orden, i stedet for at komme bagefter med en lang række forhold af den ene og den anden art?

Nå, jeg skal i øvrigt ikke – helst ikke i hvert fald – gå ind på materien i denne sag; efter statsministerens indlæg er der heller ikke nogen grund dertil. Vi har jo ikke kend-

skab til alt det, der foreligger, og skal ikke have det i sager som disse. Vi må kunne have en tro på, at de folk, der nu engang er sat til at skulle afgøre disse ting – og det er, som vi har peget på det, regeringens ansvar – gør det på den rette måde til gavn for os alle herhjemme.

Så har jeg en enkelt bemærkning til fru Ebba Strange, der udtaler, at det minder om justitsmord. Hvor i alverden ved fru Ebba Strange noget om det fra? Det ved hun intet om, for hun kender ikke forholdene; det er der ingen af os, der gør.

Det princip, der er fulgt i retsplejelovens § 723, siger jo intet om, at det ikke kunne føre til straf, hvis man kunne have gennemført sagen. Vi ved, at det er statsadvokatens pligt at lade være at rejse tiltale, hvis han mener, at han ikke kan gennemføre en sag til straf. Det har han ikke kunnet her, fordi beviset manglede: de pågældende var ikke i landet. Derfor er der intet heri, der kan tages til indtægt for dem, der søger at gøre det. Var sagen kommet, ville det gode gamle princip om, at enhver tvivl skulle komme den anklagede til gode, også være fulgt, men her gælder noget andet i denne sag, og det er, at vi har lov til at sige, der er folk, der ikke hører til her i landet, og som vi skal have – der er nogle, vi måske godt kunne synes det var rarere at blive fri for, men ikke kan. Her kan vi til gengæld sige om nogle, at de ikke er ønskelige her, når visse forudsætninger ikke er til stede. En mand, der har været her i 7 år, burde have vidst så meget om, hvordan vi ser på forholdene herhjemme, at han ikke udsætter sig selv for at komme i søgelyset, men det har han gjort. Jeg har fuld tillid til ombudsmanden, når han i sin redegørelse i maj i år siger, at i den foreliggende sag forholder det sig således, at de handlinger, Martinez har foretaget under sit ophold her i landet, også selv om alene hans egne forklaringer lægges til grund, har været af en sådan karakter, at han måtte regne med, at han, hvis disse handlinger blev opdaget, ville blive sigtet for forbrydelse mod statens sikkerhed.

Det er nok og tilstrækkeligt for os alle til, at der må gøres det, som er blevet gjort, nemlig at regeringen virkelig af hensyn til alle os andre udviser denne mand. Han er udvist, han er ikke udleveret til nogen.

Endvidere er der spørgsmålet om, hvorvidt en minister har begået løftebrud. Det har han

[Hagen Hagensen]

ikke, og jeg kan henholde mig ganske til, hvad hr. Ole Espersen sagde om ministerens svar til retsudvalget. Der har ikke i retsudvalget eller til retsudvalget været givet noget som helst løfte. Der er til enkelte medlemmer af dette ting givet et tilsagn om, at ministeren ville underrette retsudvalget om sagens forløb, når den måtte føre til udvisning. Dette er gjort, og det er det eneste tilsagn, der er givet nogen endda uden for udvalget, så udvalget som sådan kan i og for sig ikke blande sig mere deri og har heller ikke skullet gøre det. Jeg kan herom henvise til, hvad jeg allerede har sagt.

Til slut skal jeg blot gentage, hvad jeg allerede har sagt, nemlig at vi kan tage ministerens redegørelse til efterretning og derfor kan stemme for den af fru Mimi Jakobsen foreslåede dagsorden, hvorimod vi må stemme imod de ændringsforslag til denne dagsorden, der er stillet henholdsvis af hr. Mølgaard – hvis forslag efter min mening ligger helt uden for, hvad man overhovedet kan finde på at vedtage i dette ting – og den af hr. Bernhard Baunsgaard foreslåede ændring, idet jeg med hensyn til min begrundelse herfor skal henholde mig til, hvad der allerede er sagt af andre ordførere. Vi har kun én ting at gøre, og det er at tage ministerens fyldige redegørelse til efterretning.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil gerne starte med nogle bemærkninger til hr. Hagen Hagensen, der just har forladt talerstolen, fordi der er nogle enkelte ting i det, hr. Hagen Hagensen sagde her til sidst, der foranlediger mig til at tage til genmæle. For det første rejste jeg ikke selv i mit første indlæg spørgsmålet om den forhenværende justitsministers løftebrud, dels fordi der var så meget andet, jeg gerne ville have sagt, dels fordi det nu ikke var denne minister, vi rettede vores forespørgsel til.

Men når nu både hr. Ole Espersen og hr. Hagen Hagensen påstår, at der ikke er tale om løftebrud, vil jeg erindre om en skrivelse, som seks af folketingets medlemmer har udsendt den 24. august 1977. Vi var alle seks til stede, da justitsministeren afgav sit løfte, og løftet gik ud på, at justitsministeren ville orientere retsudvalget, inden udvisningen fandt sted.

Da vi fik fat i justitsministeren, efter at udvisningen havde fundet sted, nemlig den 19. august om aftenen, erkendte han og beklagede over for os, at det brev, som han havde afleveret til postforsendelse aftenen i forvejen, ikke var nået at komme os i hænde. Han har altså selv beklaget, at han ikke i praksis har kunnet opfylde sit løfte, og så synes jeg, det er urimeligt, at hr. Ole Espersen og hr. Hagen Hagensen nu står og forsværer en handling, som ministeren selv har beklaget. Den forhenværende minister sagde udtrykkelig, at det var det eneste, han beklagede. Han beklagede ikke udvisningen, heller ikke, at den var sket, inden vi kunne nå at reagere, men han beklagede, at vi ikke havde modtaget meddelelsen, inden udvisningen fandt sted.

Løftet er ikke givet til retsudvalget, og det har vi heller aldrig påstået, men det er givet til en række medlemmer, og jeg synes, det er urimeligt af hr. Ole Espersen og hr. Hagen Hagensen at påstå, at disse seks medlemmer lyver, når de siger, at de har hørt det, og det er faktisk det, de siger.

Så mener hr. Hagen Hagensen, at vi, der har rejst forespørgslen og er ordførere i den – nogle af os, jeg ved ikke rigtig, hvem han hentyder til, men jeg vil i hvert fald gerne rense mig selv – ikke taler på gruppens vegne. Jeg vil gerne sige, at alt, hvad jeg har sagt i dag, er sagt på vegne af socialistisk folkepartis folketingsgruppe, for at der ikke skal herske nogen tvivl om den sag i hvert fald.

Videre kritiserer hr. Hagen Hagensen, at jeg har brugt ordet justitsmord, og siger, at jeg ikke kender forholdene. Nej, men så er det vel nok netop det, der er galt med hele den her sag: vi kender så lidt til forholdene.

Statsministeren sagde – og jeg var glad for, at statsministeren gik op og sagde det, for jeg lyttede meget efter, om justitsministeren skulle sige det – at denne sag er så fyldt med oplysninger, der ikke kan offentliggøres, at vi må finde os i og tage til efterretning, at regeringen har handlet på det grundlag, som den har. Vi får det aldrig oplyst. Vi får det ikke oplyst i dag, og så får vi det nok heller ikke oplyst ved anden lejlighed. Derfor – og det vil jeg godt gentage fra mit første indlæg – har vi fundet – ikke jeg personlig, men i socialistisk folkeparti og blandt de forespørgere, der har rejst forespørgselsdebatten – at

[Ebba Strange]

en retssag havde været det eneste rimelige. For vi står stadig væk tilbage og kender kun det grundlag, som er indeholdt i justitsministeriets pressemeddelelse fra den 19. august d. å., hvoraf det fremgår – jeg skal ikke citere igen, fordi de ting er blevet rullet op både af hr. Wilhjelm og mig – at udvisningsbeslutningen hviler på mistanken om fem nævnte forhold, om hvilke Martinez selv i sit brev som kommentar til ombudsmandens redegørelse har forklaret, hvad der lå bag ved hans rejsevirkosomhed, hans telefonkontakter og hans forbindelse med forskellige personer. Vi har altså påstand stående mod påstand, og det er dejligt, synes jeg, for den socialdemokratiske regering, at hele den borgerlige fløj i dette ting har så stor tillid til regeringens sikkerhedsudvalg. Så har man da nogen at støtte sig til, det synes jeg må være betryggende og godt. Jeg synes også, det må være rart for hr. Ole Espersen, der også ville belære mig om, hvad det nye retsplejelovsforslag indeholder, nemlig at det indeholder en klar forbedring for de sigtede, fordi de kan få lejlighed til at se akterne og forsvareren. Det, jeg henviste til, var netop de undtagelsestilfælde, som hr. Ole Espersen lige så godt som jeg ved findes i forslaget til den nye retsplejelov, og de undtagelsestilfælde er jo netop de sager, vi her behandler, som drejer sig om statens sikkerhed. Men den diskussion kan vi jo fortsætte, når vi kommer til behandlingen af retsplejelovsforslaget. Jeg rejste det bare, fordi jeg mener, det er en konsekvens af denne sag.

Statsministeren citerede igen menneskerettighedskommissionens udtalelse om forholdene i Mexico. Jeg vil så gerne tillade mig at citere, hvad Dansk Flygtningehjælp siger om forholdene i Mexico. Dansk Flygtningehjælp skriver i et brev til justitsministeriet den 25. maj 1977:

»På grundlag af de akter vedrørende den pågældende asylsag, som vi har haft til genemsyn, og vort øvrige kendskab til forholdene i Mexico, finder vi det sandsynligt at antage, at han, hvis han vender tilbage til Mexico, risikerer at udsættes for en behandling, som ikke er i overensstemmelse med dansk retsstandard. Denne risiko beror især på den offentlige omtale af den sigtelse, der er rejst imod den pågældende for deltagelse i terroristisk virksomhed«.

Der følger mere om, at han kan straffes vilkårligt uden domshandling.

Det er en påstand, der står mod de citater af menneskerettighedsskommissionen, som jeg nu i øvrigt også kan læse på en anden måde, men jeg skal ikke gentage, hvad hr. Wilhjelm sagde om det.

Så siger statsministeren også, at den danske regering føler sig forpligtet til at følge Martinez' videre skæbne, og at det er søgt gjort. Så er den sætning sagt, og jeg sidder tilbage og kan kun gentage, hvad jeg sagde i mit første indlæg, nemlig at den midterste del af hele spørgsmålet synes jeg slet, slet ikke vi har fået nogen som helst klaring på: hvad sker der med Martinez i dag? Hvordan vil regeringen følge Martinez' videre skæbne? Hvad har man gjort hidtil? Hvad har ambassadøren derovre i Mexico gjort? Hvad har den danske udenrigsminister gjort? Jeg er ikke tilfreds med de svar, vi har fået på hele spørgsmålet om, hvad der sker med den mand i Mexico.

Efter justitsministerens besvarelse af de spørgsmål, vi stillede i første runde, føler jeg mig foranlediget til at gentage spørgsmålet. Jeg skal nok lade være at bruge ordet flykapping mere. Det var ikke mig, der brugte det først, men jeg vil heller ikke nægte, at jeg har taget det i min mund. Men så vil jeg spørge: det siges, at hensynet til flysikkerheden gør, at der skal to politibetjente med til Mexico og aflevere ham til det mexicanske politi; hvis det ikke er, fordi man er bange for flykapping, hvad er det så for en sikkerhed, der ikke vil blive opretholdt?

Justitsministeren mener heller ikke, der er tale om en udlevering, og henviser til et svar, der er givet i folketingets retsudvalg. Jeg husker godt svaret. Jeg har læst det, og jeg kender også forskellen på udvisning og udlevering, og at en udlevering sker på anmodning. Men justitsministeren, både den forhenværende og den nuværende, har jo selv sagt, at en udvisning normalt er noget med, at man sørger for, at en mand kommer over grænsen, og så må han i øvrigt hoppe af, hvor han har lyst til, når han først er udvist. Der er stadig mange uafklarede spørgsmål i hele denne sag. Hvad angår dagsordensforslaget og de foreslåede ændringer dertil, skal jeg for det første gøre opmærksom på, at der jo ikke er nogen modsætning imellem det ændringsforslag, hr. Mølgaard har stillet på veg-

[Ebba Strange]

ne af de fire af forespørgselspartierne, og det ændringsforslag, der er stillet af hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg skal naturligvis anbefale, at man stemmer for det ændringsforslag, der er stillet af disse 4 partier.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg vil også gerne lige gøre opmærksom på, at hvad jeg har sagt her i dag, er sagt på vegne af DKP og ikke kun på mine egne private vegne. Det var til hr. Hagen Hagensen, som ligesom har draget det spørgsmål i tvivl.

Men jeg savner svar fra justitsministeren på nogle konkrete spørgsmål, jeg stillede, første gang jeg talte. Det er på spørgsmålet om, hvilke afgørende nye oplysninger der er kommet frem imellem den første og den anden udvisning. Hvorfor er der i anden omgang tale om flysikkerhed i forbindelse med den anden, men ikke i forbindelse med den første udvisning? Hvilke nye afgørende oplysninger har man fået, og har man overhovedet fået nogen? Det kan jo ikke nytte noget, man kun siger, der ikke er tale om en udlevering, men om en udvisning, når der virkelig er fulgt to helt forskellige procedurer.

Jeg vil også godt have bekræftet, om det er rigtigt, hvad Søren Sørensen, chefen for fremmedpolitiet, har sagt til Ekstra Bladets journalist, at der er tale om, at mexikaneren har brudt en aftale, og at man derfor følger andre retningslinier. Det kan da i hvert fald ikke være vurderingen for regeringens sikkerhedsudvalg, det nægter jeg at tro.

Justitsministeren siger også, der er taget størst mulige menneskelige hensyn i denne sag. Der må jeg igen undre mig over, hvorfor man så ikke har taget flygtningehjælpens brev i betragtning. Statsministeren siger her, at man skal tillægge den europæiske menneskerettighedskommissions udtalelse en meget stor vægt i sagen, men netop denne udtalelse tager ikke hensyn til den konkrete situation, der drejer sig om et menneske, som får en pressemeddelelse med på vejen, hvori der står, at han er instruktør af udenlandske terrorister, og samtidig giver den mexikanske ambassade meddelelse om, at man nu sender ham ud af landet. Så er det nærmere en udlevering, end det er en udvisning.

I øvrigt har ombudsmanden - og det er også blevet fremhævet af flere - ikke sagt

noget om eller taget stilling til spørgsmålet om terrorisme, men når man taler om flykappinger og flysikkerhed, er det vel noget, der har meget med hinanden at gøre, for hvordan kan man tale om flysikkerhed, hvis det ikke netop er i forbindelse med flykapping, at der skal skabes sikkerhed?

Så undrer det mig også, at man ikke underretter den mexikanske regering om, at sigtelsen er frafaldet. Når man gennem ambassaden kan underrette om, at mexikaneren nu udvises, som man kalder det, ville det også være rimeligt, om man tillige underrettede om, at sigtelsen nu i hvert fald er frafaldet, og at den pressemeddelelse, man sendte med ham, altså må betragtes som bortfaldet.

Hr. Ole Espersen nævner, at ministeren ikke har begået løftebrud, og hr. Hagen Hagensen siger det samme. Der må jeg give fru Ebba Strange ret, og jeg kan helt tilslutte mig det, hun har sagt her om de løfter, der er blevet givet til nogle medlemmer af retsudvalget på et uformelt møde med ministeren. Men jeg vil igen slå fast, at det blev sagt på et retsudvalgsmøde, at dette løfte var givet, og det blev udtrykkeligt lovet, at det skulle komme, inden mexikaneren blev udvist. Det, vi har, er folketingets retsudvalgs skrivelse, hvori der står: på grund af misforståelse fra justitsministeriets side omdeles redegørelsen vedrørende en mexikansk statsborger først nu - det er den 22. august. Der er altså en bekræftelse på, at den kommer senere, end man oprindeligt havde regnet med.

Det undrede mig lidt, at hr. Hagen Hagensen kan stå her og udtale mistanke til udlændinge ved at sige, at de ikke er ønskelige, og at vi ikke vil have dem herhjemme. Jeg synes, det er ganske uhyggelige ting at høre, og det minder mig i meget stor grad om den lovsag, der hedder kommunistloven fra 1941, hvor man kan se hr. Hagen Hagensens partifælle udtale sig om mennesker, som han heller ikke ønsker herhjemme og ikke ønsker skal deltage i det danske samfund. Det drejer sig om danske kommunister og danske sympatiserende med kommunister. Så det er altså et gradsspørgsmål, hvornår noget sådant kommer ind. Derfor synes jeg, det er meget uhyggeligt. I øvrigt mener vi, at udlændinge bør have samme retssikkerhed som danskere.

Jeg vil bede både statsministeren og justitsministeren besvare spørgsmålet: hvordan vil man sikre, at et begreb som »statens sik-

[Tove Jørgensen]

kerhed« ikke misbruges? Det har jo netop været misbrugt før, som jeg lige har nævnt, under krigen. Det er en gummiparagraf, og den kan bruges til alt muligt, alt efter hvem der sidder på den politiske magt. Vil man prøve at definere det – jeg vil tro, det er ganske umuligt, men det er jo den eneste sikkerhed vi har for, at mennesker ikke forfølges, uden at de har givet nogen årsag til det, og at man ikke misbruger en sådan paragraf.

Hvad angår dagsordensforslaget med ændringsforslag, kan jeg sige, at vi ikke kan stemme for det radikale ændringsforslag, da vi ikke synes, det giver noget væsentligt nyt i sagen, men vi skal selvfølgelig anbefale at stemme for det ændringsforslag, vi selv er medforlagsstillere til. I øvrigt vil vi bemærke, at de to forslag ikke udelukker hinanden.

Mølgaard (DR):

Der ville formentlig have været én konkret fordel ved at have haft en borgerlig regering netop nu i denne situation: vi ville formentlig have landets største parti placeret i en mere kritisk holdning over for, hvordan vi bedst garderer retssikkerheden for dem, der risikerer at komme i klemme. Regeringen ville nok have handlet på samme måde med en anden farve på den, men vi ville have haft et stort parti, der havde optrådt på en rigtig måde: kritisk indstillet over for dem, der udøver magt i vort samfund, og på den side, som er de smås.

Det generelle aspekt er, om det virkelig skulle være nødvendigt med en udvalgsbehandling af spørgsmålet om, hvilke bånd regeringen vil lægge på sig selv i udnyttelsen af de i dag til rådighed stående midler ved at ændre de administrative retningslinjer, indtil en lovændring har fundet sted. Er der nogen anden grund til denne nølen end ulyst fra regeringens side over for en sådan båndlægelse, ulyst til at skabe større retssikkerhed?

Hvad angår den aktuelle sag, siger man, at der ingen mulighed er for ændring. Ministeren kan ikke forestille sig en anden afgørelse end den allerede trufne, nemlig udvisning, som resultatet. Ja, men hvis dette måtte være det foreliggende materiales entydige konklusion, hvorfor kan ministeren så ikke lade en domstol drage denne konklusion? Nej, det kan man ikke, fordi alle oplysninger ikke kan tilvejebringes, siger ministeren. Enten er

der da ikke tilvejebragt materiale nok, og så har ministeren heller ikke noget grundlag for at udtale sig og fælde sin dom, eller også er der tilvejebragt materiale nok, og så er ministerens udsagn urigtigt, for så kunne en domstol have fældet afgørelsen.

Hr. Hagen Hagensen var inde på den tanke, at man bare kunne sørge for at undgå at komme i søgelyset. Det er naturligvis hr. Hagen Hagensens ret at være ensidig i sine betragtninger; fra sit private erhverv er han velkendt med, at det faktisk ligefrem er hans hverv som advokat at være ensidig i en sag. Men for retssikkerheden som sådan må hr. Hagen Hagensen, med sin indsigt i hvordan et retssystem skal og bør fungere, være klar over, at det apparat, der efterforsker med henblik på at rejse anklager, må have søgelyset rettet ti gange så mange steder hen, som der i og for sig er grund til det, fordi man må være mistænksom fra den side. Det vil sige, at hvis man skal holde sig uden for søgelyset, skal man holde sig uden for enhver antydning af, at der kan rejses mistanke over for én – det vil sige man skal ophøre med at leve. For det eneste, man da ikke kan mistænkes for, er at have ageret.

Hr. Hagen Hagensen var også inde på problematikken, om det var på et flertal af gruppens vegne, eller det var på en hel gruppes vegne, den ene og den anden ordfører udtalte sig, og jeg har ikke sagt noget i så henseende. Jeg mener, at det er på det overvejende flertal af retsforbundets gruppens vegne, mine udtalelser er faldet. Jeg håber ikke, at det er på et flertal af den konservative gruppens vegne, hr. Hagen Hagensen er kommet med sine antydninger, der, ført ud i deres konsekvens, absolut ville betyde, at vi forlod enhver antydning af et retssamfunds strukturelle juridiske grundlag.

Wilhelm (VS):

Jeg finder, at debatten her i dag har bekræftet, at regeringen i sine bestræbelser på at retfærdiggøre sin optræden i denne sag klynger sig især til to ting: hvad angår bevisførelsen og sandsynligheden for skyld, klynger man sig til ombudsmandens redegørelse, og hvad angår udvisningen netop til Mexiko, klynger man sig til menneskerettighedskommissionens udtalelse. Jeg mener at have dokumenteret, at man misbruger begge disse

[Wilhjelm]

erklæringer, at man laver citatfalsk, og at man strammer dem til noget, de ikke kan bære.

Hvad ombudsmanden angår, har han selv udtalt klart, at der ikke er dækning for det, regeringen siger, i hans regørelse. Og det er på de afgørende punkter, når man kigger det efter i sømmene.

Justitsministeren var inde på menneskerettighedskommissionen og holdt en lang tale om, hvorvidt der var adgang til at udvise på det grundlag, men se, det er jo ikke det, vi har talt om her. Det ved vi godt at der er med den udlændingelov, der findes, og som – det takker jeg for at hr. Hagen Hagensen gjorde rede for – VS var et af de få partier, der ikke ville støtte i sin tid. Det, menneskerettighedskommissionen taler om, er alene spørgsmålet om udvisning til Mexico. Jeg har påvist, at man har lavet citatfusk. Det gælder over for offentligheden, det gælder over for pressen, det gælder over for tv, og det gælder over for retsudvalget, hvor man omhyggeligt har plukket én sætning ud af dens sammenhæng. Jeg har heroppe læst hele det afsnit op – og vil ikke gøre det igen – og påvist, at det centrale har man udeladt. Statsministeren kom senere ind på det og begyndte også at læse op, og det var lidt vanskeligt at høre, hvornår oplæsningen sluttede, og hvornår hans egne kommentarer – eller måske justitsministeriets kommentarer, eller hvad ved jeg – begyndte, men jeg kan i hvert fald sige, at det, der fremstod her som et citat i statsministerens mund, det er citatfusk. Det findes overhovedet ikke i erklæringen fra menneskerettighedskommissionen. Jeg står med den her i den engelske udgave, direkte affotograferet. Den lyder præcis, som jeg læste den op før, og ikke som det, statsministeren måske foregav var et citat. I hvert fald gjorde han det umuligt for tilhørerne at høre, hvornår citatet sluttede, og hvornår udlægningerne, som der ikke er grundlag for, begyndte.

Om udvisning og udlevering havde justitsministeren også en lang udredning, men når man kigger den efter i sømmene, så består den jo i én eneste ting, nemlig en konstatering af, at der kan ikke være tale om en udlevering, af den simple grund at de forholdsregler, som skulle iagttages, hvis det var en udlevering, ikke blev iagttaget.

Der er nemlig særlige krav i forbindelse med udlevering, som ikke er i forbindelse

med udvisning, og hvorfor er der det? Ja, det er der naturligvis, fordi det kan være ganske særlig alvorligt at blive udleveret til dette eller hint bestemte land – alvorligere end det at blive udvist, der, som vi rigtigt fik at vide, er effektueret, så snart man har konstateret, at den pågældende har forladt landets område. Men det, der skete i denne sag, var, at alle de ydre rammer og personens mulighed for at stå af et sted var præcis efter udleveringsproceduren, mens de retssikkerhedsregler, som ganske særligt skal iagttages, når der er tale om udlevering – det har ministeren ret i – ikke blev iagttaget.

Ministeren undlod fuldstændig at komme ind på spørgsmålet om, hvad det er for andre lande, man har søgt at drage ind i billedet. Det var der ikke noget om her i anden runde. Jeg har spurgt om det. Hvad er der egentlig sket med Algeriet siden den 27. maj, hvor man havde plan om at udvise dertil? Nu udviser man til Mexico, og der kommer en ny påstand om, at man har søgt andre muligheder. Det har vi ikke hørt om før, og vi har heller ikke hørt om, hvad de bestod i.

Jeg vil gerne uddybe det, jeg kun havde lejlighed til at nævne meget kort i første runde, og dokumentere de udtalelser, som politimester Søren Sørensen efter Ekstra Bladsreporteren Knud Burchardts referat har givet til Ekstra Bladet den 14. oktober. Der siger politimesteren om behandlingen af Martinez, straks efter at vi havde intervenseret den 27. maj og justitsministeren så midlertidigt havde udsat udvisningen:

»Han fik så at vide, at når han, om jeg så må sige, havde brudt den aftale, som vi havde indgået dagen i forvejen, så måtte vi, næste gang udvisningen eventuelt blev aktuel, udsende ham til Mexico.«

Dette blev sagt udtrykkeligt til ham, altså i slutningen af maj. Det fortsætter med, at det har fremmedpolitiet bragt videre til regeringen, at sådan mente man, det måtte være, og det tiltrådte ministeriet. Til sidst spørger Ekstra Bladet: »Så var overvejelserne om at lade ham rejse til et andet land ude af verden?«, og svaret fra politimesteren er: »Det var ude af verden på grund af hans egen adfærd og kun på grund af hans egen adfærd.« Dette var i slutningen af maj. Nu skal vi så have at vide, at man har søgt alle mulige andre udveje end at sende ham til Mexico. Det rimer ganske enkelt ikke.

[Wilhelm]

Statsministeren talte om, at det var en af de klassiske sager, hvor to hensyn stod over for hinanden. Det samme var den socialdemokratiske ordfører meget inde på. Jeg vil tillade mig at mene, at begge de herrer har glemt ét hensyn, som i mine øjne har haft den dominerende vægt i hele denne sag, nemlig hensynet til myndighedernes prestige. Jeg har den opfattelse, at det er det hensyn, der har vejet tungest. Det kan man selvfølgelig ikke dokumentere, men det er den opfattelse, jeg får af den sags behandling. Selv om det skulle vise sig at være forkert, så mener jeg, det er en falsk problemstilling, at man har »vejet« disse to væsentlige hensyn – den enkeltes sikkerhed og statens sikkerhed – grundigt og nøgternt op imod hinanden.

Der kan ikke være noget i disse hensyn, som forhindrer, at man kunne have givet Martinez lejlighed til at forsvare sig. Der kan heller ikke være noget i de hensyn, der gør, at man lige præcis skal udsende ham til Mexico. Der kan heller ikke være noget, der forhindrer, at man tager sagen op til bedømmelse igen, da man opdagede, at disse rapporter var fordrejede, at en masse af disse beskyldninger var fremsat mod bedre viden, at de var korrigeret af de mennesker, der ejede effekterne, osv. osv.

Om den socialdemokratiske ordførertale i første runde vil jeg gerne sige, at den nok ikke undrer mig så meget. Den gik jo på, at man havde taget begge disse hensyn, man havde afvejet dem grundigt, og man havde undersøgt sagen grundigt. Man havde afvejet omhyggeligt, der havde været en særdeles grundig behandling, og man havde sikret Martinez nogle retsgarantier, der var mere vidtgående, end regeringen i den sag var forpligtet til. Se, det er den socialdemokratiske ordførers beskrivelse af en sagsbehandling, hvor alene politiets fordrejede rapporter bliver lagt til grund for regeringens og for ombudsmandens beslutninger, hvor Martinez bliver afskåret fra at svare på anklagerne, hvor man bryder løftet om at orientere retsudvalget, og hvor man blæser på løftet om, at garantier fra modtagerlandet vil få en afgørende vægt for beslutningen om udvisning. Alligevel siger den socialdemokratiske ordfører, at man har afvejet omhyggeligt, og det kunne beklages, hvis man havde været ensidig, men det har man i hvert fald ikke.

Jeg vil som sagt ikke påstå, at jeg er forundret over den ordførertale, at den socialdemokratiske ordfører ukritisk vil godkende regeringens tilsidesættelse af fundamentale retsprincipper, godkende dens udlevering af et menneske til det mexikanske regime – oven i købet med livstruende og uprøvede sigtelser rettet imod sig – og godkende dens retfærdiggørelse af disse handlinger ved nye beskyldninger mod den retsløse, som det skete i Berlingske Tidende i justitsminister Orla Møllers tid, og som det sker nu med disse udtalelser om flysikkerheden. Men jeg må tilstå, at jeg er lidt forbløffet over, at det er hr. Ole Espersen, der lægger navn og stemme til den ordførertale.

Jeg vil sige til sidst om dagsordensforslaget og ændringsforslagene, at jeg går ud fra, at begge ændringsforslag kommer til afstemning, da de ikke strider imod hinanden. Hvis det skulle vise sig at være forkert, beder jeg formanden meddele det, da vi så må bede om en udsættelse.

Hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag kan vi ikke stemme for, af den simple grund at det kun siger noget om faste retsprincipper for udvisning af udlændinge. Faste retsprincipper, det kan være godt, og det kan være skidt. Der er steder i udlændingelovens administration, hvor vi ønsker faste retsprincipper. Men når man ser på den helt rutinemæssige udvisning af enhver udlænding, der har afsonet en dom i Danmark, ligegyldigt for hvad, så er det et fast retsprincip, men det er skidt. Det tager ingen hensyn til den pågældendes familiesituation, til tilknytningsforhold til landet, til konsekvenserne af udvisningen, til varigheden af opholdet osv. osv. Så der er altså faste retsprincipper, der kunne betyde en forværring i administrationen over for udlændinge. Da der ikke står noget som helst om, i hvilken retning man ønsker disse faste retsprincipper skal gå, kan vi simpelt hen ikke støtte et sådant ændringsforslag – med et indhold, som er så upræcist.

Jeg vil godt til sidst præcisere nogle enkelte krav til udlændingeloven, som VS mener . . . Undskyld, det ser jeg at tiden ikke er til. Så må det altså stå alene med, at hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag med den manglende præcision kan vi ikke stemme for.

Justitsministeren (Erling Jensen):

[Justitsministeren]

Justitsministeren (Erling Jensen):

Anden runde giver mig kun anledning til meget få yderligere svar.

Fru Tove Jørgensen mente ikke, hun havde fået svar på spørgsmålet om, hvordan man forholder sig, når en udvisning effektueres ved politiets foranstaltning. Jeg understreger, at det, jeg sagde i mit indlæg, var, at udlændingen forsynes med en billet til sit hjemland, der er det eneste land, der er forpligtet til at modtage ham, og det påses, at han udrejser af landet her, at udvisningen er effektueret, når udlændingen er udrejst af Danmark, og at udlændingen således vil kunne afbryde rejsen undervejs, såfremt han eller hun kan få indrejsetilladelse i et land på rejsen til hjemlandet. Jeg tilføjede: er det nødvendigt af sikkerhedsgrunde, navnlig af hensyn til flysikkerheden, at ledsage udlændingen, sker dette ved det danske politis foranstaltning. Her kan jeg yderligere til orientering for fru Tove Jørgensen sige, at var det lykkedes os at finde et andet sted, hvortil udvisning kunne være sket, så ville den politimæssige ledsagelse altså have ledsaget Martinez netop til dette sted.

Jeg understreger endnu en gang, at henvisningen til flysikkerheden ikke, som hr. Wilhjelm sagde, indebærer nogen beskyldninger, men at det er helt normal praksis, at der i disse særlige situationer følger politi med i flyet.

Jeg understreger på ny over for fru Ebba Strange, at begrebet flysikkerhed er et langt videre begreb end det, andre her i dag har fundet anledning til at benytte. Jeg beklager den indskrænkning af begrebet og dermed den dramatisering af begrebet, som er blevet ført ind i dagens debat. Det er ikke gjort af mig. Jeg forstår, det er heller ikke gjort af fru Ebba Strange, men hun ved selv, at det er sket.

Jeg skal i øvrigt sige til hr. Wilhjelm, at han har ikke ret, når han siger, at den eneste forskel, der har været i den givne situation på udvisning og udlevering, er arten af forholdsregler. Nej, forskellen har ligget i forholdet, og det er jo også meningen. Forholdet er anderledes, og derfor er der ikke tale om en udlevering, men om en udvisning.

Endelig skal jeg til hr. Bernhard Baunsgaard og dermed også til hr. Wilhjelm sige, at denne sag er af alle parter søgt behandlet

uden nogen som helst skelen til personen eller til personens henvendelse til den ene og den anden. Det ville også være urimeligt andet. Jeg forstår egentlig slet ikke spørgsmålet om, hvorvidt folketingets interesse i en sag kan få en regering til at behandle denne sag dårligere. Jeg håber ikke, det var tanken, for jeg mener, det er så langt fra den praksis, vi har vænnet os til, og den forståelse, vi har over for hinanden, at det ville forekomme mig urimeligt, og jeg glæder mig over, at hr. Bernhard Baunsgaard allerede ved sin hovedrysten har markeret, at i hvert fald for hans vedkommende var dette ikke tiltænk.

Hr. Bernhard Baunsgaard peger i sit sidste indlæg på ny på ombudsmandens vurderinger. Skulle vi ikke erindre hinanden om, at i det tilsagn, jeg har givet om et udvalgsarbejde, ligger det helt tydeligt, at også ombudsmandens vurderinger af disse sager vil tilgå dette udvalg. Og skulle vi så ikke give dette udvalg en rimelig mulighed for med alle oplysninger i hænde at nå til de resultater, som derefter dette folketing til syvende og sidst skal vurdere og tilrette, som dette folketing mener det rigtigt?

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg skylder at oplyse folketinget om SFs stilling til det af hr. Bernhard Baunsgaard stillede ændringsforslag til forslaget om motiveret dagsorden, fremsat af fru Mimi Jakobsen. Det har været en del af vor argumentation i den debat, der har ført til forespørgselsdebatten i dag, at vi har protesteret imod den vilkårlighed, hvormed udlændinge ofte udvises af dette land. Vi agter derfor at stemme for hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag. Men jeg vil godt pointere, at vi ikke dermed har taget stilling til de faste retsprincipper, der eventuelt måtte blive indarbejdet i en ny lov for udlændinge. Det er klart, at vi kan komme i den situation, at de retsprincipper, der bliver foreslået, når udvalget er færdig med at arbejde, er nogle, som vi ikke kan stemme for, men det har vi altså ikke taget stilling til ved at stemme for hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

[Tove Jørgensen]

spurgte om, hvorfor omstændighederne var ændret i forhold til den første udvisning. Jeg skal henvise til, at vi har fået to forskellige svar i retsudvalget. Den 26. maj fik Martinez at vide, at han ikke behøvede at ende i Mexico, men at han kunne stå af på vejen. Den 19. august blev han overvåget, efter hvad vi har fået oplyst, i Amsterdam, så han simpelt hen ikke kunne stå af, hvis han havde ønsket det. Han kom til Amsterdam med en militærflyver. Her er det, jeg stadig væk gerne vil have at vide: hvad havde ændret sig siden den 26. maj, siden man skulle følge ham helt til dørs, sådan at der stod nogle betjente på den mexikanske side af grænsen og kunne modtage ham?

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Må jeg lige sige i anledning af hr. Hagen Hagensens bemærkninger, at jeg har hele tiden talt på den radikale gruppes vegne også.

Hr. Hagen Hagensen mente, at der skulle ligge noget odiost i, at jeg har stemt for de rettelser, der er sket i loven om udlændinge i den tid, jeg har været i folketinget. Det er ikke odios, tværtimod. I 1970 fik vi indført, at udlændinge havde ret til, når der var gået 3 gange 24 timer efter at de var blevet anholdt, at kræve sig stillet for en domstol. I 1973 blev EF-direktivet gennemført, hvorefter man ikke uden videre kan udvises, bare fordi man er blevet straffet. Hvis ikke begge dele er forbedringer, så ved jeg ikke, hvad forbedringer er.

Derefter vil jeg gerne sige lidt til justitsministeren. Jeg er glad for, at ombudsmandens skrivelser i hvert fald vil tilgå udvalget. Jeg ville have været tilfreds, hvis der var blevet sagt, at de ville danne grundlag for udvalgets arbejde.

Jeg kan naturligvis ikke være enig med hr. Wilhjelm i, at der skulle være nogen som helst tvivl med hensyn til de faste retsprincipper. Det eksempel, som hr. Wilhjelm anførte, drejede sig om retspraksis, ikke om et retsprincip. Derfor mener jeg, at hans indvending er helt ved siden af.

Måtte jeg sige til den socialdemokratiske ordfører, at det glæder mig, når han siger, han må tage afstand fra citatet – det citat, der gik ud på, at tvivlen kommer danskere til

gode, men ikke udlændinge. Den tvivl skal efter fremskridtspartiets udsagn ikke komme udlændinge til gode, og så vidt jeg forstod, så var der også tvivl hos hr. Hagen Hagensen om det. Det var en af hr. Ole Espersens meget nære partifæller, der citerede det for mig – jeg skal lade være at sige hvem. Men det glæder mig, at hr. Ole Espersen mener, at tvivlen også skal komme udlændingene til gode. Så skal vi bare have omsat det i praksis. Når hr. Ole Espersen siger, at det er kommet Martinez til gode, ved at vi nu har frafaldet sigtelsen mod ham, ja, så må jeg sige, at det er en ringe trøst for ham. Tvivlen skulle naturligvis være kommet ham til gode, derved at han ikke var blevet udvist, før han var blevet dømt ved en domstol. Det kunne man have gjort, men man havde ret til at lade være.

Måtte jeg sige, når hr. Ole Espersen siger: »Ja men vi kan jo indføre de retsprincipper«, at vist kan vi det, men det, vi ønsker at få fastslået, er, at vi skal have dem indført. Derfor må jeg fastholde mit ændringsforslag til dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Vi skal nu se at komme til vejs ende; denne sag har vist taget mere tid, end jeg egentlig tror den ret beset er værd.

Blot til hr. Bernhard Baunsgaard: det skal ikke stå uimodsagt, at der er tvivl hos mig om, hvorvidt tvivl skal komme den anklagede til gode. Jeg udtrykte netop, at det ville den også være kommet under en retssag herhjemme efter vort gode gamle princip herom. Jeg sagde blot, at det er noget andet, vi drøfter her i dag, nemlig spørgsmålet om en udvisning, og den sag synes jeg faktisk har fået tilstrækkelig behandling nu.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Jeg vil gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg er helt klar over, at den nuværende praksis, hvorefter man rutinemæssigt udviser enhver udlænding, der har afsonet en dom – den kan være nok så trivial – her i landet, det er, som loven ser ud i dag, ikke et retsprincip, men en retspraksis. Men grunden til, at vi ikke kan stemme for hr. Bernhard

[Wilhelm]

retsprincip, men en retspraksis. Men grunden til, at vi ikke kan stemme for hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag til dagsordenen, er, at det overhovedet ikke siger, hvad disse faste principper skal gå ud på. Det siger bare, at de skal være faste. Her er det, jeg siger: det kunne godt betyde teoretisk – det ved jeg godt, at hr. Bernhard Baunsgaard ikke mener, men det kunne godt ligge i formuleringen – at denne utålelige praksis, som i dag udøves, ophøjes til et princip. Der er ikke én antydning af, hvad der skal ligge i denne fasthed, som nævnes i hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag til dagsordenen, og derfor, da vi ikke ved, i hvilken retning det skal gå, vil vi undlade, at stemme vedrørende hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag af *Mølgaard* (DR) (se foran) til forslag om motiveret dagsorden af *Mimi Jakobsen* (CD) (se foran) forkastedes, idet 23 stemte for, 120 imod; 6 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag af *Bernhard Baunsgaard* (RV) (se foran) til forslag om motiveret dagsorden af *Mimi Jakobsen* (CD) (se foran) forkastedes, idet 23 stemte for, 117 imod; 10 stemte hverken for eller imod.

Forslag om motiveret dagsorden af *Mimi Jakobsen* (CD) (se foran) vedtoges med 113 stemmer mod 23; 9 stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsorden.

Det er meddelt mig, at medlem af folketinget Auken ønsker at nedlægge hvervet som *stedfortræder for statsrevisor* Henry

Grünbaum. Til ny stedfortræder har vedkommende gruppe udpeget *Erling Olsen*, der heretter er valgt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Forsvarsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Lasse Budtz
Nyt medlem: Hans Hækkerup

Kulturudvalget (2/11 77):

Udtræder: Lasse Budtz
Nyt medlem: Hans Hækkerup

Udenrigsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Lasse Budtz
Nyt medlem: Hans Hækkerup

Skatte- og afgiftsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Glensgård
Nyt medlem: Askjær Jørgensen
Udtræder: Dohrmann
Ny stedf.: Voigt

Retsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Arentoft
Nyt medlem: Dohrmann
Udtræder: Jørgen Junior
Nyt medlem: Voigt

Udv. ang. videnskabelig forskning (2/11 77):

Udtræder: Voigt
Ny stedf.: Pilgaard Andersen

Undervisningsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Voigt
Ny stedf.: Thomas Thomsen

Udv. om offentlige arbejder (2/11 77):

Udtræder: Glensgård
Ny stedf.: Thomas Thomsen

Finansudvalget (2/11 77):

Udtræder: Glensgård
Nyt medlem: Maisted

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 4. november, kl. 11.00.

Angående dagsordenen henviste formanden til den i salen opslæede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.57